

ГОДИШНИЦА
2005

БИБЛИОТЕКА
СРЕМА

**ГОДИШЊАК
БИБЛИОТЕКА СРЕМА**

ЗА 2005. ГОДИНУ

СРЕМСКА МИТРОВИЦА
2006.

Душан Панковић ИНЂИЈСКИ ПРОТА РАДОСЛАВ
МАРКОВИЋ КАО ПРИПОВЕДАЧ.....81

СУСРЕТИ

Весна Тосић : ИРИШКА СУСРЕТАЊА.....85
Наташа Филип : ПОДРУЖНИЦА БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА У
2005. ГОДИНИ.....91
Славка Шкода : МИТРОВЧАНИ У ЛАЗАРЕВЦУ.....95
Љубиша Тулум : СЕМИНАР ЗА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКАРЕ
СРЕМА.....99

ИЗ ЗАВИЧАЈНИХ ЗБИРКИ

Живко Попов : НА ПЛОДНОМ ТЛУ – ЗАПИС О
СТВАРАЛАШТВУ ТОДОРА БЈЕЛКИЋА.....101
Невенка Мрђа : ЗАВИЧАЈНА ЗБИРКА ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
У РУМИ.....105
Весна Спасојевић : ГОДИНЕ И КЊИГЕ
НЕДЕЉКА ТЕРЗИЋА.....109
Радмила Дражић : ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ НАРОДНЕ
БИБЛИОТЕКЕ «ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ» У ИНЂИЈИ.....113
Биљана Јеремић : МУЗЕЈ ХЛЕБА У ПЕЋИНИМА.....119
Сава Панковић : САСЕ НА КЊИЖЕВНОЈ МАПИ.....121
Славица Варничкић : ИЗЛОЖБА ЛИСТА «ПРАВО НАРОДА» И
ВИТОМИР КОРАЋ ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК.....125

ХРОНИКА

Душанка Милорадић „СРЕМСКЕ НОВИНЕ“ И НОВИНЕ „М“ О
БИБЛИОТЕКАРСТВУ129
Златко Пашко: „ПАЗОВАЧКЕ НОВИНЕ“ О
БИБЛИОТЕКАРСТВУ.....135

РАДНИЦИ У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА.....139

СЕБИЧНИ БИБЛИОТЕКАР

Не поклањам своје књиге.
Орман је искривљен,
Полице претоварене
Као теретни бродови.
Моје књиге болују од морске
Болести и зло им је.
У кавезу од стакла,
Црвене, жуте, изгубљене
Корице путују у колони.
Речи се стискају на ветру
Пијане од сунца... (не од вотке!)
Не дам их чак ни Теби.
Гледај усхићено само док си са мном,
Јер никога више не задужујем
Мојим књигама.
Сви их задржавате преко времена
А ја немам снаге
да наплатим казну која
би се исплатила.

Златко Пашко, виши библиотекар

*Весна Петровић, библиотекар саветник
Душанка Милорадић, библиотекар
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица*

НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ СРЕМА У 2005. ГОДИНИ

Примена аутоматизације библиотечког пословања, присутна је у библиотекама Срема од деведесетих година 20. века. Година 2005. у народне библиотеке у Срему је донела два нова програма: *BISIS*, који користи Библиотека „Глигорије Возаревић“ и *COBISS* коме је приступила Народна библиотека «Др Ђорђе Натошевић» и постала део пројекта Виртуелна библиотека Србије, односно система узајамне каталогизације. Библиотеке у Старој Пазови, Иригу, Пећинцима, Руми, имају програм МПА – Зрењанин, док се библиотека у Шиду определила за БИБЛИО. Шаренило софтвера и оперативних система које користе библиотеке Срема је последица непостојања јединственог, законом прописаног система на нивоу Републике.

Мрежа библиотека

У 2005. години почела је са радом библиотека у основној школи у Адашевцима те мрежу библиотека чине : општина Сремска Митровица: Матична библиотека «Глигорије Возаревић», огранци у Босуту, Јарку, Кузмину, Мартинцима, Чалми и Шашинцима, шест средњошколских, десет основношколских и пет специјалних библиотека; општина Инђија: Народна библиотека «Др Ђорђе Натошевић», четири

огранка : Бешка, Крчедин, Нови Карловци и Марадик, две средњошколске, девет основношколских библиотека; општина Ириг: Српска читаоница у Иригу, два огранка: Врдник и Јазак, две основношколске библиотеке; општина Пећинци : Народна библиотека Пећинци, два огранка: Ашања и Шимановци, једна средњошколска, три основношколске библиотеке; општина Рума : Градска библиотека, три средњошколске, десет основношколских; општина Стара Пазова: Народна библиотека «Доситеј Обрадовић», осам огранака: Белегиш, Војка, Голубинци, Крњешевци, Нова Пазова, Нови Бановци, Стари Бановци, пет основношколских библиотека.

Библиотечки рад и даље није организован у средњим школама у Старој Пазови и у насељеним местима са преко 1000 становника у румској општини.

Место	Број књига	
	2004.	2005.
Инђија	76.884	80.252
Ириг	36.997	38.625
Пећинци	23.470	25.407
Рума	54.887	56.904
С.М.	99.303	105.326
С.Пазова	128.500	132.686
Шид	27.481	28.742
Укупно :	447.522	467.942

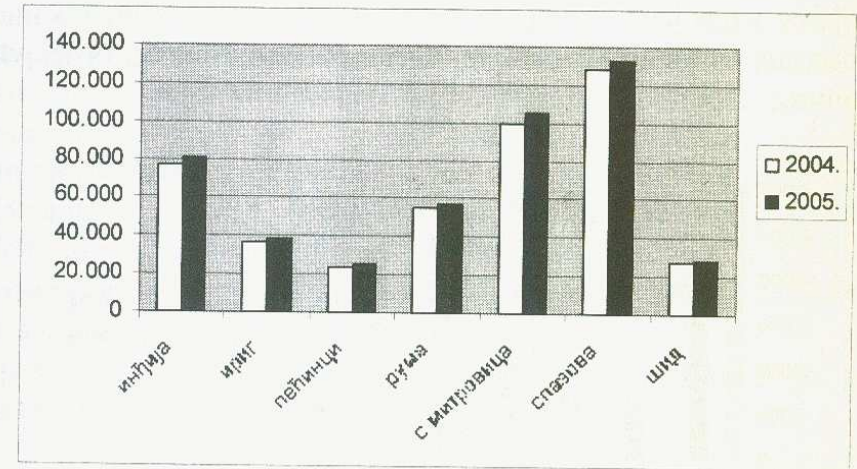
Библиотечки фондови

Библиотечке фондове у народним библиотекама Срема у 2005. години чине 467.942 наслова књига, што је за 20.420 више односно 4,56% у односу на 2004. годину; 793 наслова часописа, 68 наслова новина. Завичајне збирке чувају

4.010 књига и 95 часописа. Укупан број књига још увек не задовољава стандард од 2 књиге по становнику, осим у општини Ириг (3,14).

Структура књижног фонда у 2005. години је следећа: 21% стручне и приручне литературе, 57% лепе књижевности и 22%

књижевности за децу. Ако имамо у виду да према стандарду структура књижног фонда треба да буде – 20:55:25 можемо закључити да у библиотекама Срема има незнатног одступања у корист стручне и приручне литературе у односу на дечју књижевност.

Књижни фондови у библиотекама Срема

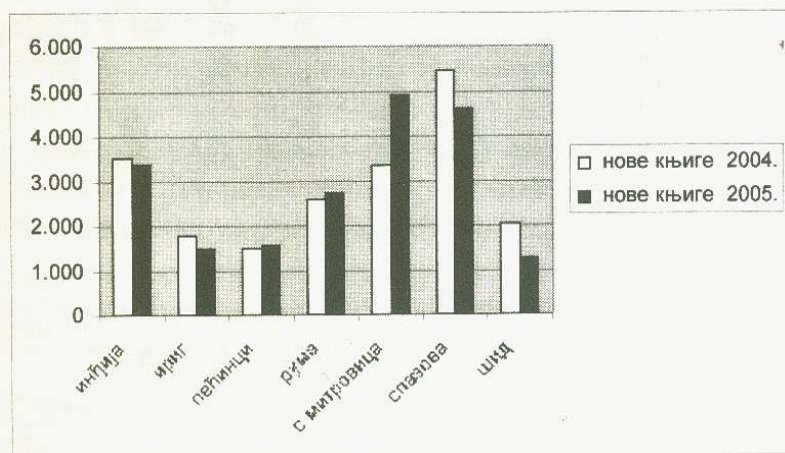
У народним библиотекама Срема набављено је 19.955 књига што је за 272 књиге или 1,36% мање у односу на претходну, 2004. годину.

Највећи број књига у 2005. години набавила је Библиотека «Глигорије Возаревић» Сремска Митровица (4.917), за њом следе НБ «Доситеј Обрадовић» Стара Пазова (4.617), НБ «Др Ђорђе

Место	Број нових књига	
	2004.	2005.
Инђија	3.538	3.368
Ириг	1.780	1.480
Пећинци	1.506	1.577
Рума	2.575	2.735
С.М.	3.343	4.917
С.Пазова	5.453	4.617
Шид	2.032	1.261
Укупно :	20.227	19.955

Натошевић» Инђија (3.368), Градска библиотека Рума (2.735), Народна библиотека Пећинци (1.577), Ириг (1.480), НБ «Симеон Пишчевић» Шид (1.261).

Број набављених књига би био задовољавајући да није 8.462 књиге односно 42% набављено поклоном, те средства која су издвојена из буџета општина за куповину књига нису довољна да би се књижни фондови обновили на одговарајући начин.

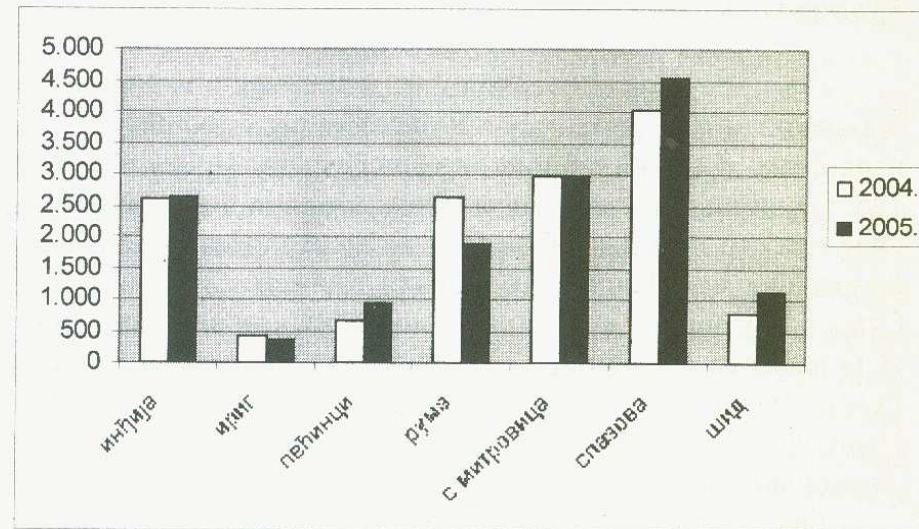
Нове књиге у библиотекама Срема

Само куповина актуелних и вредних књига може да задовољи потребе савременог читаоца, развије његов естетски укус, библиотеку претвори у место «светлих чистих просторија са новим књигама у које се улази радосна срца.»

Читаоци

У библиотеке Срема уписано је 14.469 читалаца што је за 327 или 2,31% више у односу на 2004. годину. Знатно повећање броја уписаних забележено је у библиотекама у Старој Пазови, Шиду и Пећинцима, незнатно повећање бележе библиотеке у Инђији и Сремској Митровици, а у Руми и Иригу дошло је до смањења броја читалаца.

Место	број уписаних читалаца	
	2004.	2005.
Инђија	2.614	2.622
Ириг	438	376
Пећинци	675	925
Рума	2.638	1.886
С.М.	2.961	2.984
С.Пазова	4.026	4.545
Шид	790	1.131
Укупно :	14.142	14.469

Читаоци у библиотекама Срема

Структура уписаних читалаца је: деца до 14 година – 5.401, средњошколци - 2.837, студенти – 837, остали – 5.394, што показује да млади чине 63% читалачке популације.

Читаоци библиотека Срема у 2005. години прочитали су 318.656 књига, што значи да је обрт књижног фонда износио 0,68.

Сваки читалац је прочитао у просеку 22 књиге.

Место	Број прочитаних књига	
	2004.	2005.
Инђија	51.110	62.599
Ириг	12.307	9.149
Пећинци	13.072	12.561
Рума	31.505	36.105
С.М.	69.854	84.530
С.Пазова	90.742	101.873
Шид	13.484	11.839
Укупно :	282.074	318.656

Културна делатност

Од културних садржаја који су одржани у библиотекама Срема у 2005. години посебно треба издвојити: 42. Сабор библиотекара Срема у Иригу посвећен 125. годишњици излажења Чика Јовиног листа *Невен*, Округли сто поводом објављивања књиге «Историја Српске књижевности» Павла Ј. Шафарика одржан у Библиотеци у Старој Пазови, већ традиционални летњи фестивал «Сценафест» у Инђији, *Скупштину библиотекара Срема* у Руми, *Песничку колонију* – деца песници у Пећинцима, *Путујућу библиотеку* у Сремској Митровици, *Јастребићеве књижевне сусрете* у Шиду.

Ове 2005. године у Српској читаоници у Иригу, установљена је и додељена награда за драмско стваралаштво, која носи име великана српске књижевности

Борислава Михајловића Михиза, рођеног Ирижанина и почасног члана иришке Читаонице.

Редовна културна делатност се одвијала кроз устаљене форме и у библиотекама Срема у 2005. години одржано је 80 књижевних програма, пет предавања, једна трибина и постављено 56 изложби.

Књижевни програми

Гости књижевних сусрета и промоција књига у библиотекама Срема били су писци: Ева Рас, Валерија Клем, Јелена Марковић, Марко Видојковић, Давид Албахари, Михаило Пантић, Светлана Велмар Јанковић; Рајко Петров Ного, књижевни критичари: Гојко Божовић, Слободан Јоковић, Васа Павковић, Мирољуб Јоковић; завичајни писци: Симо Поткоњак, Душан Панковић, Мартин Пребуђила, Владимир Младенов, Слободан Васић, Томислав Павловић, Видомир Павловић, Вера Сладић, Момир Лазић, Жељко Фајфрић, писци за децу Славка Петковић Грујичић, Весна Алексић, Драгомир Ђулафић, Моша Одаловић, Недељко Попадић, Гордана Тимотијевић, Милоје Радовић.

Литерарним конкурсима библиотеке окупљају велики број младих читалаца који радо учествују на њима. У 2005. години Библиотека «Глигорије Возаревић», поводом Дана библиотеке расписала је литерарни конкурс за ученике средњих школа са темом «Баш овакву библиотеку желим». Литерарни конкурс за Митровданску повељу за ученике основних и средњих школа, већ традиционално организује библиотека у Инђији, а Библиотека у Пећинцима у сарадњи са Домом културе је први пут расписала литерарни конкурс за ученике основних школа «На крилима маште».

Литерарним и ликовним радовима митровачки основци учествовали су на Фестивалу хумора за децу у Лазаревцу.

Изложбе

Стални облици културног деловања су и изложбе нових књига и изложбе којима се обележавају годишњице писаца и догађаји из културне историје. Изложбама су обележене годишњице : Борислава Пекића, Владислава Петковића Диса, енглеске књижевнице Џејн Остин, приповедача и песника Бошка Петровића, књижевника Владана Деснице, бајкописца Ханса Кристијана Андерсена, писца Жила Верна, писца научнофантастичних романа.

Поводом обележавања 125 година излажења првог броја *Невена*, популарног листа за децу који је уређивао, илустровао и исписивао Јован Јовановић Змај, Снежана Тинтаровић и Весна Петровић урадиле су изложбу *Са страница Чика Јовиног листа* којом су пренеле оригиналне странице овог дечјег листа. Изложба је садржала седам делова: *увод, даштања, питалице, разнолије, овејана зрнца, мудре речи и позив на претплату*, а била је постављена у Народној библиотеци „Димитрије Туцовић“ на Фестивалу хумора за децу у Лазаревцу, Сабору библиотекара Срема у Српској читаоници у Иригу и стална је поставка у дечјем одељењу библиотеке „Глигорије Возаревић“ у Сремској Митровици.

Постављене су изложбе и из фондова библиотека : Лист Родољуб, Политика, Најчитаније књиге...

Продајне изложбе књига одржавале су се у свим народним библиотекама Срема, тако да су наши читаоци могли по повољним ценама да купе књиге свих наших издавача. У Инђији и у Шиду организовани су и мини сајмови књига.

И изложбе слика су честе поставке на зидовима библиотека. У 2005. години у библиотекама су излагали сликари : Штефица Радованов, Милан Кардаш, Мирослав Биуковић и Вук Мушкиња из Сремске Митровице, Јасмина Алексић и Илија Костов из Београда, Бранко Орепчанин, Ружица Цановић из Батајнице, иконописац Никола Бјелић, Дарко Грујић.

Предавања

На Годишњој скупштини библиотекара Срема, одржаној у Руми, предавање *Стара и ретка књига у Библиотеци Матице српске* мр Душице Грбић, прочитао је др Жељко Вучковић, а на семинару за школске библиотекаре Срема у Шиду предавање *Обрада серијских публикација* одржала је Бојана Вукотић, библиотекар Народне библиотеке Србије. У Инђији и Новој Пазови академик Владета Јеротић је одржао предавање *Снага молитве: научно и теолошко размисљање, а о О светом Сави* отац Сава проигуман манастира Студеница у Инђији

Трибине

Библиотека «Глигорије Возаревић» организовала је трибину са темом «*Десет година од протеривања српског становништва са територије Хрватске током операције Олуја*» коју су водили др Санда Рапковић Ивић и др Никола Жутић.

У 2005. години библиотеке Срема организовале су 162 програма. Највише програма организовала је библиотека у Сремској Митровици (54), за њом следе библиотеке у Инђији (34), у Шиду (23), у Старој Пазови (19), у Руми (12), Иригу

(11), и Пећинцима (10). Овим програмима присуствовало је преко 16.000 посетилаца.

Богатство садржаја, познати и признати гости и бројна публика говори о томе да је јавна и културна делатност библиотека један вид преко потребног активног односа према популаризацији књиге и њеног места међу читаоцима.

Издавачка делатност

Поред стручног часописа *Годишњак библиотека Срема*, чији је издавач Подружница библиотекара Срема односно финансирају га све народне библиотеке Срема, у 2005. години објављено је осам књига завичајних аутора. Библиотека «Глигорије Возаревић» у едицији «Завичајни круг» објавила је: две збирке песама *Корјени и крила* Светка Рељића, *За тебе* Слободанке Мартиновић, збирку приповедака *Белутак* Вере Сладић, роман *Деспот* Владимира Младенова, збирку приказа *На плодном тлу* Живка Попова.. Такође је објављен зборник радова са семинара за школске библиотекаре *Школске библиотеке у теорији и пракси* који је финансирао Покрајински секретаријат за образовање и културу. Народна библиотека «Др Ђорђе Натошевић» објавила је збирку приповедака у сарадњи са фондацијом инђијске Гимназије и издавачке радионице «Свитак» из Пожеге, *Саске Скаске*, Душана Панковића и репринт издање три независно објављене приповетке Радослава Марковића поводом 140 година од његовог рођења. Библиотека у Пећинцима објавила је зборник поезије са дечје песничке колоније Обедска бара.

Стручни кадар

Целокупну делатност народних библиотека Срема у 2005. години реализовали су: два библиотекара саветника, три виша библиотекара, 27 библиотекара, три самостална виша књижничара, седам виших књижничара, пет самосталних књижничара и 33 књижничара.

На међународном стручном скупу Деца и библиотеке у организацији Библиотекарског друштва Србије учествовале су Весна Петровић са радом *Забележено у летопису дечјег одељења библиотеке «Глигорије Возаревић» у Сремској Митровици* и Снежана Лађиновић са радом *Професионална одговорност библиотекара у припреми деце за улазак у свет стручне литературе*.

Зборник стручних радова са семинара за школске библиотекаре Срема *Школске библиотеке у теорији и пракси* представљен је у библиотекама у Смедереву, Лазаревцу, Ваљевоу, Шапцу, Лозници и Јагодини, те су се колеге ван нашег региона упознали са радом библиотека Срема.

Дародавци

Константовано је да су библиотеке Срема велики број књига набавиле поклоном (8.462 књиге). Поред књига које су библиотеке добиле од Министарства културе и Покрајинског секретаријата за образовање и културу многи појединци, наши суграђани поклонили су бројне књиге.

Инђија:

Бранислав Жорж (Београд), Драган Ђурић (Инђија), Душан Познановић (Сремска Митровица), Др Борковачки (Београд)

Ириг:

Даница Вујков (Нови Сад), Благоје Самарџија (Београд), Нада Недић (Јазак), Весна Тосић (Ириг), Душан Јаковљев (Нови Сад), Зоран Вуковић (Ириг), Димитрије Вукашиновић (Рума), Мина Миљковић (Београд), Владимир Марковић (Београд), Драгица Грујић (Мали Радинци), Миша Д. Јовановић (Београд) Првослав Митић (Београд), Весна Брзев Ђурић (Београд), Војислав Ђурић (Београд), Жарко Гарић (Крушедол), Густав Маховски (Ириг), Босилка Вуковић (Ириг), Лидија Одак (Врдник), Љубомир Остојић (Врдник), Драган Аметовић (Врдник), Снежана Немерлић (Врдник), Бранка Денић (Врдник), Тања Шмит (Врдник), Миша Јовановић (Врдник)

Пећинци:

Драгиша Јовановић (Пећинци),

Сремска Митровица:

Неђељко Шкиљевић, Загорка Хаџи-Стевић, Дана Трговчевић, Божица Неговановић, Новица Плавшић, Вера Обрадовић, Војислав Каменаровић, Павле Берисављевић, Анђелија Станисављевић, Јованка Дражић, Ђорђе Шашић, Богољуб Сакан, Ксенија Радотић, Горан Радојевић, Сава Јанковић, Ана Анџигер, Микица Илић, Бранко Тодоровић, Панта Копчић, Владимир Оршанић, Милија Радовановић, Владета Радин

Стара Пазова:

Мирослав Демак (Братислава), Дражен Гуњача (Пула), Анђелко Ердџанин (Нови Сад), Вучина Раичевић (Стара Пазова)

Шид

Нада Цвијановић (Шведска), др Драшко Мартиновић

*Ратко Чолаковић, библиотекар саветник
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

**ОКРУГЛИ СТО О
ИСТОРИЈИ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ
ПАВЕЛА ЈОЗЕФА ШАФАРИКА**

Павел Јозеф Шафарик један је од најистакнутијих представника националног препорода, знаменито име у славистичкој науци и историји прве половине 19. века. Словак по националности, свесловенског убеђења, полихистор и полиглот, оставио је за собом импозантно научно дело, које и данас импресионира својом свежином и оригиналношћу. Имајући све то у виду, а нарочито имајући у виду Шафариков велики допринос проучавању српског језика и књижевности, Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови, 23. јуна 1995. године, организовала је једнодневни научни скуп посвећен 200-годишњици његовог рођења.

Сви учесници овог значајног научног скупа истакли су Шафарикову „Историју српске књижевности“, као једно од најзначајнијих дела не само за српску књижевност већ и за српску културу, као и да је крајње време да се она изнова приреди и објави на језику књижевности чију историју описује. Шафарикова *Geschichte der serbischen Literatur* објављена је постхумно у Прагу, 1865. године. Готово десет година касније у издању

Завода за уџбенике и наставна средства из Београда, Вукове задужбине из Београда и Матице српске из Новог Сада, појавила се Шафарикова „Историја српске књижевности“, 2004. године. Књигу је за штампу, према рукопису, приредила, напомене и поговор написала и регистар сачинила др Мирјана Д. Стефановић, најбољи познавалац Шафариковог научног опуса у нас, професор Филозофског факултета у Новом Саду. Заједно са Миланом Мразовић она је и преводилац књиге са немачког језика.

Тим поводом Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови уприличила је Округли сто о Историји, на чији се превод чекало 140 година. У раду Округлог стола учествовали су: проф. др Мирјана Д. Стефановић, Филозофски факултет, Нови Сад, проф. др Божидар Ковачек, Председник Матице српске, Нови Сад, проф. др Душан Иванић, Филолошки факултет, Београд, проф. др Томислав Јовановић, Филолошки факултет, Београд, др Александар Милановић, Филолошки факултет, Београд, др Миодраг Матицки, Вукова задужбина, Београд, и Бранка Марковић, уредник у Заводу за издавање уџбеника у Београду. Осим научника овом догађају присуствовали су: новоопуномоћени и акредитовани амбасадор Словачке Републике у Београду, г-дин Игор Фурђик, Председник Матице словачке др Јан Бабјак, представници Друштва пријатељства Срба, Словака и Чеха, др Рудолф Томанец и др Душан Квапил, Председник Општине Стара Пазова, Срђо Комазец са сарадницима, библиотечки и културни радници Општине и Срема, студенти књижевности и др. Излагања са Округлог стола биће објављена у посебном зборнику.

*Весна Степановић, виши библиотекар
Народна библиотека «Др Ђорђе Натошевић»
Инђија*

СЦЕНАФЕСТ – ЛЕТЊИ ФЕСТИВАЛ ПО МЕРИ ИНЂИЈЕ

Пре шест година, у пролеће 2000. године, локалној самоуправи у Инђији наметнула се идеја о постављању летње позорнице на платоу испред Куће Војновића, као саставног дела простора некадашњег дворишта куће Ђорђа Војновића и архитектонски и грађевински већ изведеног решења малог амфитеатра у склопу стамбеног блока изграђеног на том простору. Наслонивши у физичком смислу летњу позорницу на Кућу Војновића, а која је две године раније организационо, кадровски и финансијски већ наслоњена на Народну библиотеку «Др Ђорђе Натошевић», као нормално и једино прихватљиво решење за организатора и реализатора будућег летњег културног програма наметнула се тада, а и сада, једина културна установа у граду – Библиотека.

Истини за вољу, тим за осмишљавање летњег програма, осим директора и председника Управног одбора Библиотеке, чинили су и Никита Миливојевић, редитељ, Светислав Николић, историчар уметности, просветни радници Драгица Савић и Тања Радовановић, а суорганизатор и суреализатор је био Клуб *Сцена*, који је радио у сутерену Куће Војновића.

Финансијска средства за реализацију добијена су у значајном износу од Министарства културе Републике

Србије, делом од спонзора, а део су чинила средства из редовне делатности Библиотеке.

Циљ овог пројекта био је да се омогући грађанима Инђије да током летњих месеци имају квалитетан културно-уметничко-забавни програм, као надоместак за тадашње одсуство позоришних и концертних збивања током осталог дела година, које је било условљено непостојањем позоришне сале у граду. Предвиђено је било да програм траје током два летња месеца, јула и августа, са 3-4 програма недељно. Структуру програма чиниле су позоришне представе, музички концерти, промоције књига и изложбе. За све предвиђене програме улаз за публику био је бесплатан.

Након опсежних припрема, 13. јула 2000. године, летњу позорницу и прво *Лето на сцени*, како је било првобитно име фестивала, отворила је наша велика глумица Мира Ступица, која је у разговору са редитељем Никитом Миливојевићем, иначе Инђинчанином, представила своју тек објављену књигу Шака соли.

И тако је кренуло ...

Те 2000. године на летњој позорници гостовали су Јован Маљковић, Браћа Теофиловић, *Ренесанс*, Мома Димић, Душко Трифуновић, Рале Дамјановић, Драган Јовановић Данилов и многи други.

Изненађење које је изазвало *Лето на сцени* није било мало. Али, проблем су били предстојећи септембарски избори, те су недобронамерни, иако програм није имао ниједну примесу политике нити су учествовали политички ангажовани уметници, окарактерисали цео пројекат као СПС-овски, те је публике било недовољно за атрактивност, квалитет и новотарију коју је Инђија добила тог лета. Оно што је изузетно важно је да су гостујући уметници одлазили

одушевљени амбијентом и простором, дајући му чак предност над Тргом пјесника у Будви (Мома Димић), а одлазећи назад и даље на друга гостовања почели су да причају лепу причу о Инђији, о простору летње позорнице, о добром пријему код публике. И тако се завртела та прича.

Срећна околност је да је новоизабрана локална власт препознала *Лето на сцени* као добар пројекат и намерила да му, уз мале измене, подари континуитет.

Измењено је име - од 2001. године програм се зове *Сценафест*, дужина трајања – десет до дванаест дана у континуитету, али организатори, концепција и циљ остали су исти. Од 2003. године, од када у саставу Библиотеке ради и Културни центар, значајно је олакшана организација и реализација, јер је побољшана кадровска и техничка компонента целог пројекта. Покровитељ *Сценафеста* постаје и остаје искључиво Општина Инђија.

За ових претходних шест фестивала, поред горенабројаних имена, на летњој позорници гостовали су *Со Соби, Тања Јовићевић, Дел Арно Бенд, Васил Хаџимаџов Бенд, Павле Аксентијевић, Милка Стојановић и Живан Сарамандић, Ортодокс Келтс, Биљана Крстић, Бело платно, Darkwood Dub, Звонко Богдан, Рамбо Амадеус, Цеца Бојковић, Небојша Дугалић, Предраг Ејдус, Горица Поповић, Ана Софреновић, Петар Краљ, Мирјана Бобић Мојсиловић, Петар Јањатовић, Владимир Арсенијевић, Марко Видојковић ...* и многи други, али списак би ипак био предугачак за текст овог обима, ако бих наводила имена свих учесника досадашњих фестивала.

Резултат вишегодишњих напрезања је више него јасан: током лета културни живот Инђије, а рекла бих и околине, има окосницу у тих десетак дана трајања *Сценафеста*, крајем јула и почетком августа. Програм је

препознатљив по добром избору учесника, сјајној публици и предивном амбијенту летње позорнице. Буџет који локална самоуправа обезбеђује за финансирање фестивала апсолутно је довољан да испрати ниво квалитета, а самим тим и цену коју тај ниво захтева. Публика поклања огромно поверење организатору, јер долази из вечери у вече, неки заиста и свако вече док траје фестивал, без обзира шта је на програму. Сваке године програме *Сценафеста* испрати између пет и шест хиљада посетилаца.

Шта је тајна успеха инђијског *Сценафеста*?

У исто време то је и врло једноставно и врло компликовано, зависи са које тачке посматрате.

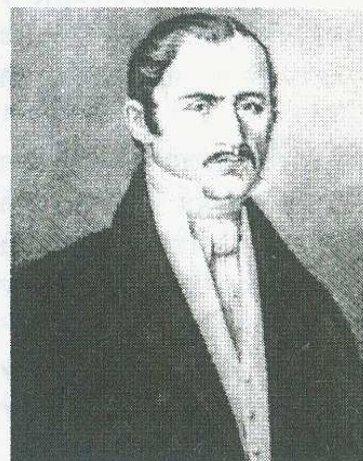
Потребно је да коинцидира више елемената: спремност, знање, енергија, интересовање, способност. Али без наклоности, разумевања и финансијског покровитељства општинске власти – заиста ништа од свега онога што смо ми успели да урадимо.

Дакле, кратко и врло једноставно – инђијски *Сценафест* пример је више него добре сарадње установе културе, у овом случају Библиотеке, и локалне самоуправе, који за резултат има врхунски културни доживљај, квалитетну забаву и задовољне грађане, које то не кошта ни једног јединог динара. А то је, признаћете, заиста сјајна формула за успех!

Најважнији задатак организатора је да задржи форму и квалитет фестивала, да грађанима пружи висок ниво културног доживљаја, забаве и угодности, те да након сваког *Сценафеста* они кажу: «И ове године било је одлично!»

*Ружица Станковић, библиотекар
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица*

ДА ЛИ СМО ЗАИСТА СВИ „ОСЛЕПЕЛИ ОД ЗАБОРАВА“

„Заборав и ћутање су казна коју досуђујемо свему што је недостојно и свакидашње на овој шетњи кроз живот“ рекао је један велики ум.

Проклетство српског народа је и у томе што на заборав и ћутање осуђује и оне који то нису заслужили и који су били и остали светионици једног времена, наше историје и наше културе.

Један од њих је свакако Глигорије Возаревић (Возаревић). Он не беше само први књиговезац, књижар и издавач, него и заштитник културних добара, мецена, творац и домаћин књижевног центра, чији ће рад довести до отварања прве јавне библиотеке.

Живот Глигорија Возаревића кретао се на релацијама. Лежмир – Земун – Беч – Београд. Лежмир – место рођења, Земун – шегртовања по гостионицама, Беч – учења књиговезачког заната, Београд – службовања.

Са мајсторском дипломом књиговесца Глигорије се 1827. године враћа из Беча. И мада се у то време културна елита Србије, окренута Европи, тамо и задржава и дела, Глигорије

из Беча долази у Београд и сву своју делатност посвећује културном уздизању Србије.

У себи носи дух романтичарске Европе и жељу да Србију укључи у Европу, у породицу европских држава. У центру вароши београдске (поред Саборне цркве) отвара свој дућан.

Тако је пионирски корак Глигорија Возаровића прокрчио путеве књизи. Његова књижара постајала је својеврсни прозор у свет, а када је 1831. године из Русије у Београд прispела штампарија, био је то тренутак кад је предузимљиви књиговезац постао и први штампар и издавач у ослобођеној Србији.

Из његове штампарије излазе Сабрана дела Доситеја Обрадовића, алманах „Голубица“, Српска историја Димитрија Давидовића и дела Симе Милутиновића Сарајлије и других не мање важних и битних за нашу културну историју.

Књижара је Глигоријева зрачила књигом и прерасла у прави културни центар и састајалиште учених људи оног доба.

Огроман је труд и слава коју је Глигорије оставио иза себе трудећи се да се имена и време у којем је живео не забораве.

Данас, сремскомитровачка библиотека једина је институција у земљи која носи његово име.

Можда је дошло време да се исправи неправда нанета овом великану иза кога није остао ни споменик.

Ако Библиотека која носи његово име нема ни плочу на којој је то и исписано, можда би требало да се испред улаза постави споменик : Глигорије у искораку, са књигом у рукама, коју пружа свом народу.

Не би ово нарушило архитектонски изглед трга а допринело би томе да овај предобри и честити књигољубац заокружи свој пут и врати се у завичај.

Подсећам, да се недавно у Лежмиру срушила његова родна кућа и да би ово било исправљање вишедеценијске неправде коју смо својом бахатошћу према сопственом културном идентитету нанели како њему, тако и себи.

Подигао је Глигорије на Врачару споменик светом Сави (Црвени крст), обележио и побринуо се да се мошти Доситеја Обрадовића сахране поред Саборне цркве али се о његовим посмртним остацима при измештању старог гробља није имао ко побринути.

Учинимо добро дело, вратимо Глигорија Возаровића међу нас! Ако се Ваљево дичи спомеником Десанки Максимовић, Нови Сад – Јовану Јовановићу - Змају, Вршац – Стерији, зар не би могао и Глигорије Вазаревић својим спомеником да подсећа да је Србија увек имала великих људи иза којих су остајала велика дела и да нисмо сви како би рекла Светлана Велмар Јанковић „ослепели од заборава“.

Радмила Марковић, библиотекар
 Народна библиотека
 "Др Ђорђе Натошевић"
 Инђија

БИБЛИОТЕКА У ИНЂИЈИ ПОСТАЛА ПУНОПРАВНИ ЧЛАН БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА COBISS.SR

Народна библиотека "Др Ђорђе Натошевић" у Инђији постала је, почетком октобра 2005. године, пуноправни члан библиотечко-информационог система COBISS.SR, потписивањем уговора са Народном библиотеком Србије која представља централну националну установу Србије у библиотечкој делатности и национални библиотечко-информациони сервис. Уједно, Библиотека је на тај начин притусупила пројекту Виртуелна библиотека Србије (ВБС), односно систему узајамне каталогизације.

Пројекат ВИРТУЕЛНЕ БИБЛИОТЕКЕ СРБИЈЕ подразумева изградњу система узајамне каталогизације са централним електронским каталогом и мрежом библиотека коју чине све библиотеке у Србији. Електронски каталог са преко 1.300.000 записа формиран је од електронских каталога Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице српске, Универзитетске библиотеке "Светозар Марковић" у Београду и Југословенског библиографско-информационог института. У овом тренутку у систему узајамне каталогизације налази се преко 40 библиотека.

Узајамна каталогизација заснована је на кооперативном прикупљању и дистрибуираној обради података, што омогућује рационалну поделу рада и уштеду

при захтевном поступку обраде библиотечке грађе. Сваку јединицу довољно је само једном обрадити, после чега је запис преко узајамне (кооперативне) базе података COBIV онлине доступан свим учесницима у систему. Крајњи корисници, читаоци, на овај начин могу преко Интернета да претражују публикације са било које тачке приступа (било из библиотеке, било од куће) и добијају информације о траженој публикацији, без обзира у којој се библиотеци она налази.

COBISS (Кооперативни он-лине библиографски систем и сервис) коју је развио и одржава Институт за информацијске знаности (ИЗУМ) из Марибора, представља јединствену и стручну платформу за пројекат *Виртуелна библиотека Србије*.

COBISS је организациони модел повезивања библиотека у библиотечко информациони систем са узајамном каталогизацијом, узајамном библиографско-каталожком базом података COBIV, локалним базама података библиотека учесница, базом података о библиотекама COLIB, нормативном базом података CONOR, а такође с бројним другим функцијама. Технолошке претпоставке за функционисање система су:

- Стандардизована и узајамна обрада библиотечке грађе и уједначено вођење каталога
- Одговарајућа оспособљеност стручних радника за узајамну каталогизацију
- Рачунарска и комуникациона повезаност библиотека

Ради уједначености и конзистентности локалних база података и узајамне базе података COBIV, Образовни центар Народне библиотеке Србије у сарадњи ИЗУМ-ом

више пута годишње организује обуку библиотекара из библиотека чланица система за непосредан рад на каталогизацији. Тако су у периоду од 05. – 09. децембра 2005. године четири библиотекара из наше Библиотеке похађала почетни курс *Коришћење програмске опреме COBISS 2/Каталогизација*. Курс је организован у рачунарској учионици НБС заједно са осталих 12 полазника а представља услов за укључивање у тестно окружење узајамне каталогизације. Обука се састојала из два дела с тим што су се у првом делу полазници упознали са основама система и сервиса COBISS као и основним функцијама програмске опреме COBISS/Каталогизација а у другом делу нагласак је стављен на дефиницију уноса података о стању фонда (CIMARC/H).

По завршеном курсу стручњаци из ВБС при Народној библиотеци Србије инсталирали су тестну базу података. У тој тестној средини наши библиотекари, каталогизатори креирали су библиографске записе (најмање 30) које је накнадно верификовала Комисија ВБС за лиценце и узајамну каталогизацију COBIS. Крајем фебруара на основу позитивне оцене библиотекари из инђијске Библиотеке су добили лиценце за креирање и унос записа у COBIV.

Такође, два библиотекара су учествовала на COBISS Конференцији у Марибору (09.-10. новембар 2005.) у организацији ИЗУМ-а са главним темама *Стање и проблеми библиотечке аутоматизације у земљама чланицама CEI и Конкурентност библиотека у информатичком друштву*. На Конференцији је учествовало 317 библиотечких стручњака из 12 држава и 2 међународне организације CEI и УНЕСКО. Међу учесницима било је 15

директора националних и универзитетских библиотека, а чула су се 24 реферата.

Поред стандардизоване и узајамне обраде библиотечке грађе, уједначеног вођења каталога и оспособљености стручних радника, за функционисање система и партиципирање у Виртуелној библиотеци Србије неопходна је и стална интернет веза која је Библиотеци омогућена од стране Општине Инђија. Народна библиотека “Др Ђорђе Натошевић” у Инђији прва је у Сремском округу, а друга по реду, иза вршачке, општинска народна библиотека у Војводини која је приступила COBISS-у.

*Живка Матић, управник
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица*

ПУТУЈУЋА БИБЛИОТЕКА

Дугогодишњи рад са децом, а истовремено трагање за новим, поред традиционалних облика рада у циљу популаризације књиге и читања код младих, резултирало је да Дечије одељење Библиотеке „Глигорије Возаревић“ осмисли манифестацију *Путујућа библиотека*.

Програм је реализован на платоу испред главног улаза у Библиотеку, на импровизованој позорници. Стихови, песма и игра смењивали су се тог сунчаног октобарског дана, пред више од петсто деце и готово исто толико одраслих намерника или пак случајних пролазника.

„Поштоване књиге, верни читаоци, драги пријатељи, ево нас у времену књиге. Сваки тренутак је посвећен лепој

писаној и изреченој речи. Октобар има ту част да буде месец књиге, а библиотека, „Меморија човечанства“ је решила да заједно са вама подели радост ових празника. Библиотеке и књиге у њима живе са својим читаоцима који су и данас са нама и као

гости и као учесници у програму“ – наговестила је глумица

митровачког позоришта Гордана Лукић, којој је поверена улога модератора. У костиму добре виле из Андерсенове бајке, надахнута лепотом тренутка, одабраним стиховима је позивала учеснике у програму да својим наступом увеличају празник посвећен њеном величанству књижи:

... Добра књига као сунце
Обасјава твоје лице,
Зато чувај њено срце
Све странице и корице.
Књига ће ти подарити
Знање, љубав и лепоту,
Књига ће ти увек бити
Друг најбољи у животу...

Библиотека је довела пред митровачке основце део

лазаревачког *Фестивала хумора за децу*, који је ове године, прославио седамнаест рођендан. Фестивал је омиљен међу митровачком децом, посебно лутке писци, који су се појавиле на нашој манифестацији. И како деца кажу „као прави“ : Драган Лукић, Добрица Ерић, Љубивоје Ршумовић, Перо Зубац, Слободан Станишић, Градимир Стојковић, Душко Трифуновић, Мошо Одаловић, Васка Јукић Марјановић и Душан Поп Ђурђев су у друштву чувеног гусана Гаше извели „Гашин урнебес“ на одушевљење митровачке публике.

Смењивали су се учесници : завичајни песници Бошко Радић, Милан Панић, Тодор Бјелкић и одабрани талентовани ученици основних школа који су поетским и музичким тачкама обогатили програм и допринели раздраганом амбијенту.

На стотине разнобојних балона исписаних насловима књига и исто толико порука сачињених од мудрих мисли људи од пера, делили су наши најмлађи суграђани свима који су се тог дана нашли у центру града. Заставице исписане стиховима и поукама издвојених из књига са полица Библиотеке отпутовале су у обданишта, школе, породице :

С књигом у руци, и без ракете
Винеш се чак и међу планете.
С књигом у руци, ако ме питаш
Сав свет унакрст лако проскиташ.

Књига је чаробњак.
Књига је преобразила свет.
У њој је памћење људског рода,
Она је тумач људске мисли.

И у граду и на селу
На планини и на плажи
Твој најбољи друг је књига
И зато је ти потражи.

„А ви, као права велика „Путујућа библиотека“ крените у школе и другарима прочитајте поруке које су исписане на заставицама и поклоните им балон уз препоруку да прочитају баш ту књигу. Довиђења догодине

на истом месту на крају је поздравила присутне наша „добра вила“

Ова манифестација ће прерасти у традиционалну уз идеју да се обогати новим садржајима, а са надом да ће остварити свој циљ – да наши најмлађе подстакне на читање. Без најмлађих нећемо однеговати ни одрасле читаоце, а квалитет читања зависиће од наше истрајности у тој мисији.

Популаризација књиге и читања је императив који Библиотека „Глигорије Возаревић“ успешно спроводи дуги низ година, а уз обогаћивање различитим садржајима доприноси развијању опште културе наших суграђана.

Снежана Лађиновић, виши библиотекар
Библиотека «Глигорије Возаревић»
Сремска Митровица

СТАРА КЊИГА У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА

Савремено библиотечко пословање окренуто је модерним технологијама и обележено продором безмерне количине информација које веома брзо и квалитетно могу да задовоље потребе корисника. Знање је капитална вредност, те су брзина којом се стиче и квалитет његовог усвајања, одређени управо најновијим техничко-информатичким достигнућима. Библиотеке морају да прате тај тренд и на том пољу брзо да реагују,

Охрабрује мишљење да глобална електронска информатичка мрежа ипак не може да угрози и у потпуности потисне књигу у њеном класичној форми. Врсни шпански уметник који је обележио двадесети век, Салвадор Дали, у својим есејима «**Ослобађање прстију**», размишљајући о традиционалистичким вредностима у уметности, а нарочито у књижевности, записао је:

«Потреба за увек новим читањем и разумевањем културног наслеђа одређује, у извесном смислу, и наш однос према традицији. Обраћање изворима, делима која своју вредност морају посведочити и у нашем времену, непосредно је повезано са чином објављивања који ствара могућност скидања вела са постојећих, али не и потпуно откривених и спознатих текстова. Откривања зато не треба схватити као открића потпуно непознатог, већ пре као једну могућност новог погледа на духовне вредности

које, никад коначно схваћене и дефинисане, остају трајни изазов нашој вољи за откривањем.»

Стара књига, фундаментална вредност сваке националне културе, патинирани је део фонда библиотека, неретко скрајнут и занемарен. То је разлог више да му се посвети дужна пажња, те да се овим поводом и на овај начин, изврши провера и сагледа стање фондова старе књиге у јавним библиотекама Срема.

Консултујући колеге који воде збирке старе и ретке књиге у Библиотеци Матице српске и Народној библиотеци Србије, дошла сам до сазнања да се (мада званичних података на ту тему нема) за горњу временску границу која одређује стару књигу на појединим језицима, узимају следеће године:

- ~ Западна Европа до 1700.
- ~ Русија до 1800.
- ~ Мађарска до 1800.
- ~ Румунија до 1830.
- ~ Словенија и Хрватска до 1850.
- ~ Србија до 1867.

Анкета, упућена сремским библиотекама, имала је за циљ да да одговоре на следећа питања:

- ~ Да ли библиотека поседује фонд старе књиге
- ~ Да ли је збирка инвентарисана
- ~ Колико укупно књига броји фонд старе књиге (српских, руских, немачких, осталих)
- ~ Колико књига је штампано до 1800. године
- ~ Колико књига је штампано од 1800. до 1867. год.
- ~ Да ли је фонд старе књиге издвојен или је смештен у оквиру неког одељења
- ~ По ком принципу је смештен фонд

- ~ Да ли се књиге налазе у затвореним или отвореним полицама и витринама
- ~ Да ли је библиотека има каталог старе књиге
- ~ Навести неколико старих књига које библиотека поседује
- ~ Напомене

РЕЗУЛТАТИ АНКЕТЕ

СРПСКА ЧИТАОНИЦА У ИРИГУ

- ~ Поседује фонд старе књиге
- ~ Фонд је уведен у књигу инвентара старе и ретке књиге
- ~ Збирка броји 65 старих књига, од тог броја 62 су српске књиге, 3 књиге на хрватском писму
- ~ До 1800. год. су штампане 2 књиге и то 1797. и 1789. г, а 63 књиге су штампане од 1800. до 1867. године
- ~ Фонд старе књиге је издвојен, смештен у затвореним витринама по *numerus currensu* у оквиру формата
- ~ Библиотека има сређен каталог старе књиге

Најстарије књиге у иришкој Читаоници

- ~ SVETA GOVORENJA PEDESET NA VECHU SLAVU GOSPODINA BOGA SABAOTH NA POSTHENJE BLAXENEDIVICE MARIE BOGORODICE I OSTALIH SVETIH BOXLJIH PRIKO GODINE SLOXENA I. – U OSIKU : SLOVIMA IVANA MARTINA DIVALT, 1779.
- ~ ЖИВОТЪ И ЧРЕЗВЫЧАЙНА ПРИКЛЮЧЕНІЯ СЛАВНАГО АНГЛЕЗА РОБИНЗОНА КРУССЕ ОТЪ ЮРКА СОБСТВЕННОМЪ РУКОМЪ НЪГОВОМЪ

СПИСАННА. ЧАСТЬ ПЕРВАЯ. – ВЪ БУДИМЪ :
КРАЛЕВСК. ВСЕУЧИЛИЦА, 1799.

- ~ ИСТОРИА СЛАВЕННО-БОЛГАРСКОГЪ НАРОДА
ИЗЪ Г. РАИЧА Й НЪКИХЪ КНИГЪ СОСТАВЛЕННА
И ПРОСТИМЪ ЙЗЫКОМЪ СПИСАННА ЗА СЫНОВЕ
ОТЕЧЕСТВА АѦНАСІЕНЪ НЕСКОВИЧЕМЪ. – ВЪ
БЪДИМЪ ГРАДЪ, 1801.

📖 *Напомене:*

- Аутор 1. књ. / Fra Alekčandar Tonikovich Franciskan
- 2. књ. / Daniel Defo
- 3. књ. / Исаковић, Атанасије

**НАРОДНА БИБЛИОТЕКА “ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ”
СТАРА ПАЗОВА**

- ~ Библиотека поседује фонд старе књиге и
уведен је у књигу инвентара
- ~ Фонд броји 23 књиге, од чега српских 21 и
словачких 2
- ~ Нема штампаних књига до 1800. год.
- ~ Три књиге су штампане од 1800. до 1867.
године (???)
- ~ Фонд је смештен у оквиру завичајне збирке, у
затвореном ормару, по хронолошком
принципу
- ~ Библиотека има сређен каталог старе књиге

Најстарије књиге у Библиотеци «Доситеј Обрадовић»

- ~ Nitra / Miloslav J. Hurban. – Bratislava, 1842.
- ~ Zvukoslovi iazvka staro i novo českeho a
slovenskeho / Martin Hattala. – Prag, 1865.
- ~ Srpske narodne pjesme. Knj. 5. / Vuk Stef.
Karadžiž. – Веѡ, 1865.

📖 *Напомене*

Међу старе књиге уврштене све штампане књиге у 19.
веку

**НАРОДНА БИБЛИОТЕКА “ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ”
ИНЂИЈА**

- ~ Библиотека поседује фонд старе књиге и уведен
је у књигу инвентара
- ~ Укупан фонд броји 71 књигу, од тог броја 69
српских (грађанска ћирилица) и 2 руске
- ~ До 1800. год. су штампане 4 књиге, а од 1800. до
1867. године је штампано 60 књига
- ~ Фонд је смештен у оквиру Легата Ђорђа
Војновића, у затвореној витрини, по
хронолошком принципу
- ~ Библиотека има уређен каталог старе књиге

Најстарије књиге у Библиотеци «Др Ђорђе НАТОШЕВИЋ»

~ ОБРАДОВИЋ, Доситеј
ЕЗОПОВЕ И ПРОЧИХЪ РАЗНИХЪ БАСНОТВОРЦЕВЪ СЪ
РАЗЛИЧНИ ЕЗИКА НА СЛАВЕНОСЕРБСКИ ЕЗИКЪ ПРЕВЕДЕНЕ /
Обрадович. – Лайпсику : У типографји г. Јоанна Готлоба Еммануила
Браткопфа, 1788. – 451. стр. ; 21 цм

~ ОБРАДОВИЋ, Доситеј
СОБРАНИЕ РАЗНЫХЪ ВЕЩЕЙ ВЪ ПОЛЗУ И УВЕСЕЛЕНИЕ /
Доситеем Обрадовичемъ. – Беч : При Г. Стеф. Новаковичемъ, 1793. –
316 стр. ; 18 цм

ПРЕДИСЛОВІЕ : стр. 1-6

~ СМІД, Христијан Самуил
ИСТОРИЧЕСКОЕ РАЗСМОТРЕНИЕ ВОПРОСА. ЕСТЬ ЛИ
ХРИСТИАНСТВО ВЪ МЕѦОДІА ПО УЧЕНІЮ ГРЕЧЕСКІА ИЛИ
ЛАТИНСКІА ЦЕРКВЕ ВВХДЕННО? / Христијан Саммуил Сמיד. –
Будим : Печатано при краљевском универзитети, 1796. – VIII, 108 стр. ;
17 цм

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА РУМА

- ~ У оквиру завичајне збирке налазе се 4 старе српске књиге, штампане од 1800. до 1867. године
- ~ Смештене су у затвореним витринама по систему УДК и уведене у књигу инвентара
- ~ Каталогски су обрађене у оквиру завичајне збирке

Старе књиге у Градској библиотеци у Руми

- Фисика 1 / Атанасије Стојковић. – Будим, 1801.
- Фисика 2 / Атанасије Стојковић. – Будим, 1802.
- Фисика 3 / Атанасије Стојковић. – Будим, 1803.

Аутор је румљанин, професор физике на Харковском универзитету, написао је прву књигу о физици на српском језику : “Фисика, простим језиком списана за род словјано-србски”

- ~ Цветник србске словесности : Читанка за више разреде гимназије у Аустрији. - Беч, 1853.

Сачинио Јован Суботић (1817-1886), књижевник и политичар, доктор филозофије и права, поборник српскохрватског јединства и словенске солидарности...

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА “СИМЕОН ПИШЧЕВИЋ” ШИД

- ~ У овај фонд Библиотеке уврштено је 10 старих књига
- ~ Четири књиге су српске, 1 је на немачком и 5 на мађарском језику

- ~ Само једна књига је штампана од 1800. до 1867. године, а остале су штампане после 1900. године,
 - ~ Књиге су смештене на отвореним полицама, нису уведене у инвентарну књигу и нису каталогски обрађене
- Најстарије књиге у Библиотеци «Симеон Пишчевић»*
- ~ Буквице / Доситеј Обрадовић. – Штампане у Бечу, 1830.
 - ~ MUNKÁI / KISFALUDY KÁROLY, IÓKAI MÓR. – Budimpešta, 1905.
 - ~ MUNKÁI / PETÖFI SÁNDOR. – Budimpešta, 1906.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА У ПЕЋИНИЦИМА

- ~ Библиотека нема ни једну књигу штампану до 1867. године, а три најстарије књиге у Библиотеци су штампане 1923. године:
- ~ Видаковић, Милован
Силоан и Милена / Милован Видаковић. – Београд, 1923.
- ~ Веселиновић, Јанко М.
Од срца срцу / Јанко Веселиновић. – Београд, 1923.
- ~ Веселиновић, Јанко
Јарани / Јанко Веселиновић. – Београд, 1923.

БИБЛИОТЕКА “ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРЕВИЋ”
СРЕМСКА МИТРОВИЦА

- ~ Матична библиотека за библиотеке Сремског округа, поседује издвојен фонд старе књиге,

са највећим бројем примерака: од 193 старе књиге, које су смештене заједно са ретким књигама, српских је 150, хрватских 24, руских 6, немачких 9, 1 грчка, 1 бугарска и 2 на латинском језику

- ~ Књиге су унете у инвентарну књигу насловљену као "Попис старих, антикварних, књига и часописа научног одељења", смештене су по *numerus currensu* у затвореним ормарима, у простору позајмног одељења за одрасле
- ~ Каталожки су обрађене и каталог се налази у читаоници са стручном литературом
- ~ До 1800. године је штампано 5 књига, а од 1800. до 1867. године је штампано 188 књига
- ~ Фонд садржи и значајан број примерака часописа и годишњака као нпр. *Летопис Матице српске*, *Бранково коло* и друге

Најстарије књиге у Библиотеци «Глигорије Возаревић»

- ~ Поучительныя слова при Высочайшемъ Дворѣ ея Императорскаго величества благочестивѣйшія Великія государыни ЕКАТЕРИНЫ АЛЕКСЪЕВНЫ. Томъ вторый. - Въ Москвѣ, 1780. годъ.
- ~ Сказаніе о мореплаваніи. Часть I. - Въ Москвѣ, 1782. годъ.
- ~ THUCYDIDIS DE BELLO PELOPONNESIACO. LIBRI OCTO. GRÆCE AD EDITIONEM DUKERI EXPRESSI. VOLUMEN ALTERUM. - VIENNÆ, MDCCLXXXV (1785)
- ~ Erklärung der Logik, Metaphysik und practischen Philosophie. - Wien, 1793.
- ~ ENCHIRIDION LEXICI JURIS INCLITI REGNI HUNGARIAE, SEU EXTRACTUS

UNIVERSARUM LEGUM PATRIARUM, omnes in toto CORPORE JURIS. - STUDIO & INDUSTRIA ALEXANDRI KUBINYI, POSONII, 1798.

Старе завичајне књиге у Библиотеци «Глигорије Возаревић»

- ~ ЕТИКА или ФІЛОСОФІЯ МОРАЛНА ПО СИСТЕМИ Г. ПРОФЕССОРА СОЛВЕ ДОСИЋЕЕМЪ ОБРАДОВИЋЕМЪ ИЗДАНА. НА НОВО ПРЕПЕЧАТАНА И ИЗДАНА ГЛИГОРИЕМЪ ВОЗАРОВИЋЕМЪ КЊИГОВЕЗЦЕМЪ И КЊИГОПРОДАВЦЕМЪ. ЧАСТЪ ПЕТА. - У КРАГУЕВЦУ, 1834.
- ~ МЕЗИМАЦ Г. ДОСИЋЕА ОБРАДОВИЋА. ЧАСТЪ ВТОРА НА НОВО ПРЕПЕЧАТАНА И ИЗДАНА ГЛИГОРИЕМЪ ВОЗАРОВИЋЕМЪ КЊИГОВЕЗЦЕМЪ И КЊИГОПРОДАВЦЕМЪ. ЧАСТЪ СЕДМА. - У БЪОГРАДУ, У КНЯЖЕСКО-СРБСКОЈ ТИПОГРАФИИ, 1836.
- ~ КРАТКЕ ПОУЧИТЕЛНЕ ПОВЪСТИ Изъ разны ауктора собране и на Сербскій езыкъ преведене СТЕФАНОМЪ НОВАКОВИЧЪ Иеродиакonomъ Митровачкимъ. - У НОВОМЪ САДУ, 1839.

Стара књига у библиотекама Срема

- резиме -

- 📖 У народним библиотекама Срема је смештено 366 примерака старе књиге, у највећем броју српских - 310.
- 📖 Књиге су инвентарисане и каталошки обрађене.
- 📖 Збирке су смештене као посебне целине у оквиру неког одељења библиотеке. У већини случајева фонд нема адекватан смештај и заштиту.
- 📖 Највећи број примерака штампан је у 19. веку, односно између 1800. и 1867. године.

Мр Душица Грбић, библиотекар
Библиотека Матице српске
Нови Сад

О ФОРМИРАЊУ И ПОПУЊАВАЊУ ЗБИРКИ СТАРИХ И РЕТКИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Међу споменицима историје и културе нарочито место заузимају рукописне књиге, старе штампане и ретке књиге као дела која имају велику историјску, научну, уметничку и културну вредност и огроман значај за изучавање материјалног и духовног стваралаштва сваке нације и друштва уопште.

Збирке старих и ретких књига темељ су свих историјских вредности цивилизације једног народа, или групе народа, и стога је дужност и обавеза да се оне сакупљају, перманентно попуњавају и трајно чувају.

Законским прописима утврђене су одређене норме за организовање, евидентирање, коришћење и очување збирки старих и ретких књига.

Према важећем *Закону о културним добрима* ("Службени гласник РС", број 71/94, члан 26) гранична година за стару и ретку књигу је 1867.

У новом *Нацрту Закона о културним добрима* стара и ретка књига је нешто другачије дефинисана, при чему је временска граница за српске публикације и даље остала 1867. година, а за публикације на страним језицима

гранична година је она која је утврђена прописима матичне земље.¹

Остварење наведених законских одредаба и успешно решавање проблема формирања и комплетирања збирки старих и ретких књига у библиотечкој пракси захтева и ближа одређења, нарочито када се ради о појму ретка књига.

Хронолошки критеријум јасно је дефинисан само за српску књигу. Гранична година је 1867, када је у Србији званично усвојен Вуков правопис. Том годином завршава се и *Српска библијографија за новију књижевност 1741–1867* (Београд 1869) Стојана Новаковића.

Иначе, по општеисторијској периодизацији старом књигом сматрају се издања до 1700. године. У пракси многих већих библиотека ова година се поштује у комплетирању збирки старих књига на страним језицима, док се за националну књигу граница помера навиге у складу са релевантним културноисторијским чињеницама.²

Бављење проблемима формирања и попуњавања збирки ретких књига које нису хронолошки омеђене захтева прецизнија упутства стручњака и шира знања библиотекара, како би се у овим пипавим и спорим, али одговорним и лепим пословима, ублажио субјективан и стихијски приступ и, колико је могуће, избегло решавање питања од случаја до случаја.

* * *

¹ В. сајт Народне библиотеке Србије у Београду: <http://www.nbs.bg.ac.yu/>

² О неким искуствима и хронолошким и другим критеријумима за комплетирање ретких књига в., на пример, радове: Е. Л. Немировский, *Актуалне проблеми работы с редкими изданиями*, Советское библиотекостроение, 4, Москва 1980, 71–82; Л. Н. Петрова, *О формировании и сохранности фондов редких книг республиканских библиотек*, Советское библиотекостроение, 4, Москва 1980, 82–97.

Библиотека Матице српске, најстарија српска библиотека националног значаја и прва јавна научна библиотека у Срба, поседује богате и разноврсне збирке старих и ретких књига. Њихово прибављање и комплетирање текло је постепено од оснивања Матице српске 1826. године до данас. Прве рукописне књиге и инкунабуле доспеле су у Матичину Библиотеку крајем 1842. или почетком 1843. са збирком Саве Текелије.

У Библиотеци Матице српске старе и ретке књиге издвојене су као посебна збирка после Другог светског рата, када су највредније књиге смештене и у сефове. У формирању ове збирке у почетку је поштован само хронолошки принцип. Временом она се богати и на основу неких формалних критеријума, као што су опрема, штампа, облик, формат, тираж и сл., који су значајни за производњу и обликовање књиге, или на основу припадности знаменитим личностима, о чему сведоче остављени потписи, посвете, печати или екслибриси. Нарочита пажња била је усмерена и на сакупљање и чување библиотека целина, па су неке најстарије и највредније збирке, које су у Библиотеци Матице српске биле разбијене и распоређене са осталим књигама, посебним залагањима библиотекара и књижничара поново окупљене и сигниране као целина.

Захваљујући дугогодишњем брижљивом и систематском раду на прикупљању и комплетирању књижног блага, у овој угледној културној институцији са дугом традицијом налази се данас изузетна збирка рукописа, највећа збирка штампаних србуља, највећа збирка српских књига и листова 18. и 19. века, највише инкунабула на тлу Србије, значајан број старих штампаних књига 16. и 17. века на разним језицима, међу којима су и тзв. алдине – издања чувеног италијанског ренесансног штампара и издавача

Алдуса Мануцијуса, препознатљива по заштитном знаку – делфин обавијен око котве, и елзевире – библиофилска издања изузетне лепоте познате холандске породице *Елзевир*, а постоје и вредне библиотеке целине, тј. збирке књига истакнутих личности, установа и друштава.

Збирке старих књига чине рукописне књиге и старе штампане публикације.

У збирци рукописних књига постоје посебне групе окупљене по провенијенцији или језицима. Међу њима су најбројнији, најстарији и највреднији ћирилички рукописи. Најстарије ћириличке рукописне књиге у Библиотеци Матице српске потичу из 13. века и писане су на пергаменту. Од њих посебно се истиче *Матичин апостол*, најстарији сачувани апостол српске редакције пуног састава. Једна од најлепше писаних и украшених књига Библиотеке је *Псалтир Гаврила Тројичанина*, преписан у манастиру Свете тројице код Пљеваља 1643, а по лепоти издваја се и *Стихологија* чувеног рачанског преписивача и калиграфа Кипријана Рачанина с почетка 18. века.

Збирка старих штампаних књига обухвата публикације од почетка штампања до одређених хронолошких граница. Најстарија српска штампана књига јесте *Октоих првогласник* из 1493/94. године Ђурђа Црнојевића, а гранична година за комплетирање старе српске штампане књиге и периодике је 1867. За стару хрватску и словеначку књигу у Библиотеци Матице српске још од времена формирања збирки старих и ретких књига као гранична година узета је 1850, за македонску 1945, за мађарску књигу најпре је била 1711, а сада је 1800, за румунску 1830 (тада је код Румуна званично укинута ћирилично писмо), док је за књиге на осталим језицима по општеисторијској периодизацији граница 1700. година.

У збирку старих и ретких књига Библиотеке Матице српске уврштене су и руске књиге 18. века, због њихове специфичне мисије коју су имале код Срба северно од Саве и Дунава у то доба и видног утицаја на српски црквени и културнопросветни живот.

Код уређења и сигнирања збирки старих штампаних књига у Библиотеци Матице српске водило се рачуна о врсти публикације, хронолошком критеријуму, као и о провенијенцији, односно језицима публикација. Тако су издвојене следеће целине: инкунабуле, тј. књиге штампане до 1500. године, књиге 16–17. века, међу којима посебну целину чине елзевире, књиге 18. века, књиге 19. века и периодична издања 18–19. века. Свака од ових хронолошких група издељена је на збирке по провенијенцији или по језицима (нпр. инкунабуле српске, инкунабуле на латинском језику итд.; српске штампане књиге 16–17. века, руске књиге 16–17. века итд.).

Збирка ретких књига хронолошки није омеђена. У њу улазе оне публикације које нису уобичајена штампарска продукција. Ту спадају:

- публикације настале у току ратова (1912–1913, 1914–1918, 1941–1945), али не све, већ илегална антифашистичка издања;
- књиге специјалне опреме (нпр. кожни повез, специјална хартија, изузетно лепо илустровано издање итд.);
- минијатурне књиге, односно књиге веома малог формата, које су најчешће прављене за библиофиле и излазиле су у малом тиражу (у пракси библиотека наилази се на различите критеријуме у погледу величине ових издања, а у Библиотеци Матице српске обично се поштује принцип да је висина књиге до 7 см);

- књиге малог тиража (и овде праксе библиотека нису уједначене, а сходно данашњим условима издавања, када је тираж књига смањен, сматрам да граница треба да буде 100 примерака);

- нумерисани примерци неког издања;

- књиге које су значајне за науку и културу, а умножене су литографијом или писаћом машином, гештетнером и сл.;

- ретки репринти или факсимили старих књига (нпр. *Карејски типик*, *Мирослављево јеванђеље*, *Минхенски псалтир*, *Гутенбергова библија*, *Biblia pauperum*, тј. Библија за сиромашине, отиснута ксилографском техником итд.);

- књиге са посветама и белешкама значајнијих личности и сл.

Као посебне целине у Библиотеци Матице српске негују се и библиотеке истакнутих личности – познатих научних, културних, јавних и друштвенополитичких радника, а такође и библиотеке знаменитих институција и друштва које имају културно-историјску и музејску вредност.

Најстарија лична библиотека, коју је Библиотека Матице српске прибавила 1841. године, јесте библиотека епископа Платона Атанацковића, а највреднија и најпознатија лична библиотека је библиотека Саве Текелије, великог задужбинара и добротвора српског народа. Доспевши 1843. године у Библиотеку Матице српске, ова збирка постаје језгро библиотеке Текелијанума, завода за школовање српске младежи у Пешти, чији је оснивач Сава Текелија.

Посебне целине у Библиотеци Матице српске представљају и библиотеке Ђоке Мијатовића, Аврама Ђукића, Александра Сандића, Јована Јовановића Змаја, Тихомира Остојића, Петра Попадића, Васе Стајића, Стевана

Јосифовића, Мите и Предрага Клицина, Радомира Радујкова, Ивана Суботића, Стојана Суботина, Мирка и Руже Цветков, породице Алексијевић, Светозара Матића, Радослава Митровића, Лазара Стојковића, Марка Малетина, Јована Поповића, Миленка Милошевића, Рашка Димитријевића, Станислава Бајића, Николе и Косте Милутиновића, Славка Боројевића, Живана Милисавца, Душана Попова, Василија Јовановића, Бошка Петровића и Владимира Отовића. Од 1989. године пристиже Донација Никол и Сретена Марића.

Од библиотека институција које су засебно сигниране ту су библиотека Текелијанума, и библиотека Српске православне велике гимназије у Новом Саду.

Фонду старих и ретких књига Библиотеке Матице српске припада и збирка микрофилмова. Ова пратећа збирка формирана је с намером да се коришћењем микрофилмова, као и принтеркопија и фотографија начињених са њих, заштите оригинални примерци старих и веома ретких публикација. Она ће имати велику улогу и у процесу дигитализације наведених издања.

Реткости Библиотеке Матице српске обрађују се у Одељењу старе и ретке књиге и легата. Од 1991. године, са преласком на компјутерску каталогизацију раритета, омогућено је и њихово претраживање у електронском каталогу, поред већ постојећег начина информисања путем лисних каталога.

Компјутерски систем Библиотеке омогућава и техничку припрему каталога раритета за штампу, чије публикување је сада интензивирано.

У настојањима да се драгоцености Библиотеке Матице српске, које се стално увећавају, што потпуније, систематичније и стручније прикажу и приближе јавности

покренуте су три едиције каталога који се израђују по савременим археографским и библиотечким принципима.

1) Од 1988. године тече серија *Ћирилске рукописне књиге Библиотеке Матице српске* у којој је тематским редоследом, под руководством проф. др Vere Јерковић, до сада изишло десет књига каталошких описа рукописа и научних прилога о њима: 1. *Јеванђеља* (1988), 2. *Апостоли* (1991), 3. *Псалтир Гаврила Тројичанина из 1643. године* (1992), 4. *Псалтири* (1993), 5. *Минеји. Октоиси. Триоди* (1996), 6. *Стихологија Кипријана Рачанина* (1996), 7. *Акатисти. Стихологије. Богородичници* (1999), 8. *Молитвеници. Требници* (2001), 9. *Бечкеречки типик из 14. века* (2003), 10. *Служабници. Часослови* (2004). Серија се наставља и у припреми за штампу је 11. књига *Зборници*. Као аутори каталошких описа и прилога у овим књигама редовно се јављају Катица Шкорић и Душица Грбић, а осим њих у појединим томовима потврђују се још и Ксенија Минчић-Обрадовић, Јасмина Грковић-Мејдор, Мирослава Гроздановић-Пајић, Љупка Васиљев, Вера Јерковић, Станимир Јакшић, Маја Арађански-Рајков, Слободанка Перкучин, Димитрије Е. Стефановић, Наташа Драгин, Светлана Томин и Биљана Савић.

2) У серији *Каталог старих и ретких књига Библиотеке Матице српске* до сада су изишле три књиге: 1. Душица Грбић, Ксенија Минчић-Обрадовић, Катица Шкорић, *Ћирилицом штампане књиге 15–17. века Библиотеке Матице српске* (1994), 2. Мирјана Брковић, *Српске књиге и периодика 18. века Библиотеке Матице српске* (1996) и 3. *Српске књиге Библиотеке Матице српске 1801–1867, том 1, А–Љ*, редактори Финка Пјевач, Јасна Карталовић (2005).

3) У едицији *Каталог легата Библиотеке Матице српске* публиковани су каталози три збирке у укупно пет књига: 1. *Библиотека Платона Атанацковића*, редактори Корнелија Олар, Финка Пјевач, Светлана Вучковић (1995), 2. *Библиотека Саве Текелије*, редактори Светлана Вучковић, Корнелија Олар, Финка Пјевач, Мирјана Брковић (1997), 3. *Библиотека Текелијанума, том 1*, редактор Финка Пјевач (2001), 4. *Библиотека Текелијанума, том 2*, редактор Светлана Вучковић (2003), и 5. *Библиотека Текелијанума, том 3*, редактори Светлана Вучковић, Драгица Мијовић, Финка Пјевач, Петер Хајнерман (2004).

Уредник све три едиције јесте Миро Вуксановић, управник Библиотеке Матице српске.

БЕСЦЕН РИЗНИЦА ПОЕТСКОГ БЛАГА ЗА ДЕЦУ

125 година *Невена* (1880 – 2005)

Змај је целог свог века покретао и уређивао књижевне листове и часописе – они су били његов начин комуницирања са читаоцима, јер се само тако могао реализовати у свеукупности свог ангажмана културног прегаоца, политичког делатника, моралисте и песника. Ипак, може се рећи да у том мноштву листова којима се Змај посвећивао, *Невен* има посебно место. Енергија коју је уносио у то прегнуће сведочи о једном интелектуалном, моралном и креативном улагању које је ишло до потпуне посвећености. *Невен* је наум којим је Змај био заокупљен дуго година пре него што га је реализовао. Из његове преписке са Стеваном Поповићем, у то време уваженим дечјим писцем, види се да је још 1872. године озбиљно размишљао о покретању листа за децу. У једном писму Илији Огњановићу-Абуказему, он се, такође, поверава: «Ја одавно имам пасију на дечију литературу, и одавно сам помишљао на такав лист...» Када се већ увелико упустио у реализацију те идеје и кад му је, након пресељења у Београд (1878), како изгледа, обећана знатна материјална подршка званичне власти у Србији («Мени је у изглед стављено олакшица таквих које лист обезбеђују и опстанак му на дуго време осигуравају»), Змај ће се неочекивано суочити са многобројним перипетијама – изневереним обећањима, игнорисањем, неспоразумима, директним

сметњама, а на видело су изашле и старе пизме. Па и кад се **Невен** коначно појавио, невоље и проблеми нису престајали – није било очекиване подршке – сарадничке, материјалне, моралне – а посебно је разочаравајуће деловао слаб одзив претплатника. Све ове невоље; јаче или слабије изражене, пратиће **Невен** и у каснијим годиштима, и само захваљујући Змајевој посвећености и огромном ангажовању, лист се одржао. Змајево изузетно креативно, радно и материјално улагање у **Невен**, спремност на жртву и својеврсно подвижништво, може се разумети само ако се схвати да је **Невен** за њега био више од обичног листа – духовна задужбина коју је желео да остави српској деци и српском народу. Формиран на идеји националног препорода, Змај ће, можда, најтрајније у свом песничком нараштају остати веран романтичарској идеји песника као посвећеника, који до краја *служи* «роду», тј. општем интересу. Задужбинарско биће **Невена** чита се из Змајеве посланице поводом покретања овог дечјег листа у којој се каже да је **Невен** «чедо» његовог «идеалног живота» на земљи, али и из његовог најдубљег увида, насталог након дугогодишњег активног учешћа у политичком и друштвеном животу Срба с обе стране Дунава - да «ако нам има лека, онда је то у новом нараштају. Тај задужбинарски дух провејава са страница првог броја **Невена** из програмске песме **Поздрав деци**, где се на једном инфантилном, дечјем нивоу поново исписују оне аманет-речи из **Светлих гробова**, којим се најмлађи нараштај заветује да пригрли и оствари стремљења својих предака:

*Поздрављам вас, српска децо/ Топлим жељама/
Расејане по далеким/ Разним земљама/.../ Овај листак, овај
цветак,/ Овај српски глас,/ Нек поникне, нек се вије/ Око
свију вас./ /Од вас народ много чека,/ многи тешки рад,/ Ја*

*сам жељан неговати/ Овај свети над,/ /Омилић' вам умно
поље/ Човечански сјај,/ Омилит' вам на том пољу/ Братски
загрљај./... /А ја молим вишињег бога/ Мол'те га и ви!/ Да на
плодну њиву падне,/ Што сејемо ми./... /Да донесе данас,
сутра,/ Здрав и једар плод,/ Да се њему обрадује/ Цео
српски род.*

Са том заветном, задужбинском усрдношћу Змај ће годинама неговати **Невен**, у коме ће генерације читалаца налазити дечје просветљење – најчешће у форми радости и игре, али и првог уозбиљења, замишљености и дечје упитности. **Невен** ће од 1880. године, када се појавио први број листа, излазити (са једним дужим прекидом од 1891-1898) све до Змајеве смрти (1904). Лист ће наставити да излази још четири године, али све нередовније, а садржајем, квалитетом и уредничком небрижљивошћу, све мање личећи на издање које је Змај уређивао – да би сасвим свенуо 1908. Националној култури и посебно српској деци остала су 22 годишта овог листа као бесцен ризница поетског блага за децу, од кога бар по неки златник сија у свакој кући у којој се говори српски језик. Ако се и за један часопис може рећи да није остао заробљен у мраку библиотечких депоа, онда се то може најпре односити на **Невен**: Змајеве песме, приче, загонетке, пошалице, пословице, ликови његовог поетског света преселили су се са страница **Невена** у безброј књига, а затим, у новој технолошкој ери, сасвим безболно и у друге медије – позориште, музику, грамофонске плоче, на телевизију, касете, компакт дискове, интернет.

Шта **Невен** чини тако особеном, сасвим издвојеном појавом у историји српске књижевности за децу? На то питање тешко је дати једноставан и једнозначан одговор. Свакако, једно од кључних објашњења морало би се

тражити у магијској снази Змајеве поетске личности. Закон реверзибилности између творца и његовог дела овде се до краја испунио: као што без Змаја не би било *Невена*, тако ни без *Невена* не би било његовог творца – *песника* Чика Јове у оном значењу које он данас има. Само посвећеност овом листу, диктирана ритмом његовог петнаестодневног појављивања, могла је уродити оном несхватљивом продукцијом од близу две хиљаде песама које је Змај расејао по страницама *Невена* – том ниском малих ремек дела, која протоком времена, променом укуса и песничких мода не губе ништа од своје поетске чаровитости.

Поетска визуализација чини *Невен* изузетним у контексту тадашње периодике за децу – медијем модерне, па, чак, и авангардне поетике: он је, у малом, пружао деци такво богатство прожимања вербалног и визуелног садржаја да, у извесном смислу, антиципира позицију савременог детета у ери експанзије визуелних медија. Све ово показује да је *Невен* био дечји лист који је у најбољем смислу изражавао дух епохе – окретање ка новом поимању детињства и новом изразу у књижевности за децу. У том смислу, *Невен* у последњим деценијама XIX и на почетку XX века у области поетског стварања за децу испуњава исту ону мисију коју су водећи српски књижевни часописи одиграли у књижевности за одрасле.

*Весна Петровић, библиотекар саветник
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица*

МОСТ МЕЂУ ДВЕМА ТАЈНАМА

Ако изаберемо да волимо посао којим се бавимо, уграбићемо своју меру среће. Колико је то важно? Врло је важно посебно кад се узме у обзир чињеница да људи проводе више од половине будног времена у обављању активности које су у вези са послом: припремање за посао, путовање до посла, размишљање о послу и опуштање после посла. Кажемо себи да је живот прекратак да бисмо траћили наше радне сате на било шта што је мање него идеално и настављамо нашу потрагу за идеалним радним местом. Уколико се наша потрага за идеалним радним местом концентрише на будућност, опасност лежи у томе што ћемо пропустити невероватно диван живот који нам је доступан и данас, овог тренутка.

Снежана Тинтаровић је на време открила да је баш посао књижничара у Дечјем одељењу њена мера среће. Рођена је у Сремској Митровици 1963. године где је завршила основну, Музичку школу „Петар Кранчевић“ и средњу школу друштвеног смера - организатор културних активности. Студирала је педагогију на Филозофском факултету у Београду. У Дечјем одељењу Библиотеке „Глигорије Возаревић“ почела је да ради на радном месту књижничара 1996. године. У свом раду уз редовне послове књижничара испољава и посебну креативност, проткану изузетним смислом за уметност. Добар је познавалац књижевности, посебно дечје, и уметности, а њено широко

образовање је допринело да има изузетно добар непосредни контакт са читаоцима.

Реализатор је многих тематских изложби, међу којима су изузетно садржајне: *У моди је школа, Музика јесени, Знам да волим књигу, 200 година од првог српског устанка...* и *Са страница чика Јовиног листа* урађене ове 2005. године поводом стодвадесетпете годишњице „Невена“. Учесник је у организацији културно-васпитних облика рада одељења : квизова *Ау што је школа zgodна* и *С.О.С. за земљу*, сусрета *Велики мали песници* креативних радионица... Све догађаје везане за рад Дечјег одељења и дечју књигу уредно, педантно и маштовито од 2001. године уписује у Летопис.

Снежана Тинтаровић

Своје знање проширује сталним читањем, што доприноси квалитету информација упућених најмлађим читаоцима, те због тога ужива њихово поштовање. Мали читаоци живе у цивилизацији слика и свака добро препоручена књига, кроз недељу две поново их доводи у библиотеку, а најлепша изговорена реченица упућена књижничару је „Дајте ми поново тако лепу књигу као што је ова“. Систематско познавање књижног фонда и праћење издавачке делатности омогућава јој да увек буде спремна да одговори на очекивана и неочекивана питања радознале деце. Књижничар Снежана Тинтаровић је као мост међу двема тајнама – на једној обали тајна књиге, на другој тајна њеног читаоца, а она је увек ту да организује њихов успешан сусрет.

*Ратко Чолаковић, библиотекар саветник
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

КО ЗНА ПУТ ВИДИ ГА У СВЕМУ

„Ако не знаш куда идеш свеједно је који ћеш пут изабрати“ каже наша народна пословица То значи ако немамо довољно знања у струци све нам се чини једноставно и нимало нас не брине којим ћемо путем кренути у нашој библиотеци. Свесни смо да библиотекарство није довољно призната професија и да је на нама библиотекарима да је стално подижемо на виши ниво. За то је потребно стално стручно усавршавање и велика љубав према послу.

Олгица Суботић, књижничар у огранцима Сурдук и Белегиш старопазовачке библиотеке, већ девет година сигурним и правим путем корача кроз свет књига и библиотеке. Завршила је средњу школу - културолошки смер у Старој Пазови, а убрзо по запослењу положила је стручни испит у Народној библиотеци Србије. Олгица Суботић је савестан радник и омиљен члан колектива и пример какав треба да буде библиотечки радник у малом месту. Она је, дакле књижничар, културни аниматор, неуморни прегалац и трагалац, заљубљеник у књигу, у песму и у све што је лепо. Иако је мајка четворо

Олгица Суботић

деце, увек нађе времена и начина да буде организатор и учесник бројних културних акција, добро припремљених, осмишљених и памтљивих.

Захваљујући управо њеној упорности и предузимљивости у акцији „Књига солидарности“ Првог програма Радио Београда, 2005. године, њене библиотеке су добиле на поклон преко 4.000 књига. И да ништа друго није урадила, само због ове акције Олгица Суботић, заслужила је високо признање, награду „Доситеј Обрадовић“, коју додељује Подружница библиотекара Срема на иришком Сабору.

Олгица Суботић је својим радом потврдила речи теоретичара библиотекарства Рејмонда Ирвина да „ако постоји нека лекција којој нас историја библиотекарства учи та да је за великог библиотекара, потребно нешто више од техничког знања“.

Ђура Шефер, професор
ОШ „Вељко Дугошевић“
Рума

ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА ЗА 2004. ГОДИНУ (БРОЈ 5)

„На хиљаду разних језика, у најразноличнијим условима живота, из века у век, од древних патријархалних причања у колибама, поред ватре, па све до дела модерних приповедача која излазе у овом тренутку из издавачких кућа, у великим центрима, испреда се прича о судбини човековој, коју без краја и прекида причају људи људима. Начин и облици тога причања мењају се са временом и приликама, али потреба за причом и причањем остаје, а прича тече даље и причање краја нема.“

Овим речима обратио се цењеном скупу наш чувени књижевник Иво Андрић, у Стокхолму, 10. децембра 1961. године, после примљене Нобелове награде.

Ризнице речи овог нашег, сремског поднебља богатије су за још један стручни часопис – „Годишњак библиотека Срема бр. 5“, а то је већ мали јубилеј издавача – Подружнице библиотекара Срема и Библиотеке „Глигорије Возаревић“ из Сремске Митровице. На овом значајном послу сумирања искустава на пољу библиотечке делатности, у најширем значењу речи, годинама истрајава главни и одговорни уредник Весна Петровић, библиотекар саветник.

Чланови уредништва овог броја *Годишњака* (Весна Спасојевић, Душанка Милорадић, Ратко Чолаковић, Весна Степановић и Стева Ковачевић) имали су захвалан задатак

да среде и сортирају разноврстан информативни садржај према већ устаљеним поглављима: Годишњице, Из наше праксе, Предавања, Портрети, Прикази, Сусрети, Из завичајних збирки и Хроника.

Први рад у *Годишњаку – Библиотеке у Срему у 2004. години* - аутора Весне Петровић, библиотекара саветника и Душанке Милорадић, библиотекара говори о бројчаним подацима у вези са стањем уписаних читалаца (14.142) као и броју позајмљених књига (169.704) током 2004. године.

Констатује се да је у поменутом периоду уписано за 1,6% мање читалаца у Срему у односу на претходну годину. У погледу књижних фондова подаци кажу да су библиотеке Срема „набавком постигле тек 67,50% предвиђеног стандарда који за Срем.

У делокругу свога рада народне библиотеке Срема имају и одржавање разних манифестација као видова културне и јавне делатности. Вредна пажње су и предавања еминентних личности из света наше културне јавности на тему „Два века модерне српске државе“, као и изложбе на исту или сличну тему. У раду је дат читав спектар активности библиотека Срема у 2004. години: промоција књига, књижевне вечери, изложбе, културни програми радно свечарског карактера, стручна предавања, као и врло добро осмишљени програми дечјих одељења у појединим библиотекама.

Годишњак у петом броју објављује текст *Реч поводом 155 година Народне библиотеке Симеон Пишчевић у Шиду* Славице Варничкић самосталног вишег књижничара која пише: „Библиотека са поносом носи име једног од најзначајнијих писаца овог поднебља... писца чувених *Мемоара*, који је по много чему, са историјске и литерарне

тачке гледано, представљао једну од најзначајнијих личности друге половине 18. века.

Читаоци о библиотеци наслов је прилога Живке Матић, директора Библиотеке „Глигорије Возаревић“ која нам преноси занимљива искуства колега из неких већих библиотека у Европи применом метода „Mystery shopping“. Овај метод подразумева „да колеге из других библиотека симулирају кориснике и на тај начин врше проверу поштовања стандарда квалитета услуга“.

О проблемима набавке књига, која представља стару бољку наших библиотека, пише Ружица Станковић, библиотекар. Она сматра да циљ друштва није да књига постане приватна ствар, симбол личног статуса, него да књига предстаља средство јавног масовног образовања и културне демократије“. Свакако библиотеке треба да буду незаменљив чинилац у остваривању друштвених циљева.

Снежана Лађиновић, виши библиотекар управо говори на ту тему у прилогу *О стручним семинарима у народним библиотекама Србије* са посебним освртом на стручно усавршавање библиотекара који раде у народним и школским библиотекама Срема.

У прилогу *Маркетинг у народним библиотекама*, Мика Симић, директор Градске библиотеке у Руми, упознаје нас са основним циљем придобијања нових корисника услуга у библиотечкој делатности. Одавно се осећа и потреба да и библиотеке морају користити маркетинг у своје раду, иако оне нису профитабилне установе, са циљем повећања ефикасности рада. По речима аутора „маркетинг може да се сагледа и као процес размене и унапређења односа између библиотеке и друштвене заједнице“, на релацији: обезбеђивање средстава – пружање услуга.

Библиотеке су данас центри и извори информација међусобно повезани у јединствену мрежу на интерно, националном и интернационалном нивоу. Фонд знања човечанства се увећава невероватном брзином, услед техничког и технолошког развоја друштва и да би се ишло „у корак са временом“, потребна је висока стручност и у библиотечкој делатности, као и праћење достигнућа из других научних области. Управо о аспектима ових питања говори Радмила Дражић, виши књижничар НБ „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији, у стручном прилогу *Управљање истраживањем и развојем у општинској народној библиотеци*.

Др Гордана Стокић, са Катедре за библиотекарство и информатику у Београду, у своме раду *Квалитет у библиотечко-информационој делатности*, образлаже квалитет уопште, као „стање духа, начин размишљања и начин деловања“. Дух квалитета је значајан фактор успеха сваке радне организације и он утиче на развој запослених и општу климу у организацији.

Важне радне карактеристике које појединци морају испољити како би се позитивно развијао дух квалитета рада јесу: „развијен осећај одговорности; истрајност; отвореност за дијалог; комуникативност; осећај припадности тиму; тежња или склоност ка сопственом усавршавању; објективност и интелектуална строгост“.

Савремене школске библиотеке не могу опстати, у данашњој културној стварности, без поседовања публикација рефералног карактера. О томе говори стручни прилог *Потребе ученика и референсне збирке у школским библиотекама* Радована Мићића, библиотекара Библиотеке Матице српске, у коме се истиче значај секундарних и терцијалних публикација у библиотечкој збирци.

Редакција *Годишњака библиотека Срема* посвећује у рубрици *Портрети* дужну и дирљиву пажњу сенима Момчила Рокнића, човека који је остварио значајне резултате у раду Подружнице библиотекара Срема, Сабора библиотекара, а последњих година радећи као руководилац завичајне збирке.

Они који су га познавали, памтиће га као човека ведрога духа, дружељубиву личност која је уз песму и шалу знала да орасположи свако друштво. Остаће у нашем сећању и по књизи „Знаменити Инђинчани“, која представља круну његових „не само интелектуалних интересовања за (други) завичај него и његове емотивне повезаности са средином и са струком којом се бавио“.

О значају Награде, која носи име великог просветитеља и књижевика Доситеја Обрадовића, говори прилог Стевана Ковачевића - *Доситеј јој лепо стоји*. Сазнајемо да је Нада Васић Косановић, лауреат за 2004. годину, „достојан репрезент своје професије“ и да је од првих дана професионалног дружења са књигом, стрпљиво и марљиво градила свој животни пут.

Поглавље *Прикази* доноси три текста : први је приказ др Вучине Раичевића четвртог броја *Годишњака* у коме истиче да је појава овог часописа на нашим просторима «издавачки подухват готово без примера у нашем библиотечком издаваштву...» ; други Наташе Филип посвећен је репринт издању књиге Величка Бојовића *Стара Пазова – кратак приказ етничког, привредног и културног развоја*; и трећи лирски интониран текст о *Дечјој песничкој колонији Обедска бара* Биљане Јеремић.

Бранислав Јовичић, самостални књижничар у тексту *41. Сабор библиотекара Срема* пише да су учесници Сабора имали задовољство да чују доаена српског

библиотекарства Лазара Чурчића, који је говорио на тему *Иришка слепачка академија и Гаврило Ковачевић, први песник Карађорђевог устанка*. У програму је учествовао ансамбл Културног центра из Старе Пазове са поетско-музичким програмом *Срби завет испунише*, Златко Пашко је поставио изложбу *Два века модерне српске државе* и представљен је библиотекар писац Симо Поткоњак.

Већ пуне две деценије у Инђији се одржавају *Сусрети библиографа*, о чему пише Весна Степановић, виши библиотекар и истиче «да темељне вредности наше културе, науке, и посебно библиотекарске делатности имају увек своје место у средини и међу људима који разумеју и подржавају њихово постојање.»

О успешном деловању Подружнице библиотекара Срема у 2004. години пише Наташа Филип, библиотекар и председник Подружнице, која је «свакако међу најстаријим подружницама библиотекарства Србије». Својом широком лепезом деловања и остварених резултата она сигурно заслужује јачу подршку ресорних институција на вишим нивоима власти.

У поглављу *Из завичајних збирки* Златко Пашко, виши библиотекар, подсећа на јубилеј 90 година од рођења професора Михала Филипа, познатог и признатог родоначелника словакистике као научне дисциплине у Југославији. Други текст носи наслов *Заборављени педагошки геније др Паја Радосављевић*, настао из пера Миленка Ђурђевића, сликара из Шимановаца. Он сматра да великан педагошке мисли, који је још увек под велом заорава, заслужује бар да нека улица или школа носи његово име.

Завршно поглавље *Годишњака* информисе нас о медијској пажњи јавних гласила упућеној библиотекарицама и

њиховој сложеној и одговорној професији. Шта су о томе објавиле *Сремске новине* и *Новине М* може се сазнати из аналитичке обраде текстова Душанке Милорадић, а *Пазовачке новине* обрадио је Златко Пашко.

Део завршног поглавља је и списак радника у библиотекама Срема, тек толико да се зна ко је ко и шта ради у овој занимљивој делатности која се зове библиотекарство.

Завршавамо ову нашу малу шетњу страницама *Годишњака*, поново речима нашег јединог нобеловца Иве Андрића: «Свак носи моралну одговорност за оно што прича, и сваком треба пустити да слободно прича. Али допуштено је, мислим, на крају пожелети да прича коју данашњи приповедач прича људима свог времена, без обзира на њен облик и њену тему, не буде затрован мржњом ни заглушена грмљавином убилачког оружја, него што је могућно више покретана љубављу и вођена ширином и ведрином слободног људског духа. Јер, приповедач и његово дело не служе ничему ако на један или други начин не служе човеку и човечности.»

У име Андрићеве мудрости пожелимо, данас и овде, писаној речи на језику српском, дуго трајање кроз векове. Јер, народ који не негује, као нејакое дете, свој језик, веру и обичаје, традицију предака – изгубиће се заувек у праху столећа.

Зато будимо марљиви ковачи свога матерњег говора јер језик је, како рече Вук «хранитељ народа». Негујемо с љубављу и користимо часно и поштено Вукову (и нашу) ризницу речи, то драгоцену језичку благо претапајмо у књиге, књигама пунимо и препунимо библиотеке – са јасном, језгровитом поруком: не дозволимо да нас се постиде потомци!

Радован Мићић, библиотекар
Библиотека Матице српске
Нови Сад

ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ

Зборник радова са семинара за школске библиотекаре у средњим и основним школама Срема 1994-2004, Сремска Митровица, Библиотека „Глигорије Возаревић“, 2005.

Зборник радова је посвећен теоријским поставкама, стандардима и емпиријским резултатима у школским библиотекама, који нам је подарила Библиотека „Глигорије Возаревић“, изузетна је појава у нашем библиотекарству. Он најпре документује деценијски рад на стручном оспособљавању и перманентном образовању библиотекара у средњим и основним школама у Срему, који промишљено и успешно организује ова јавна и матична библиотека. Више од тога, теоријски и стручни радови и документациони прилози у њему остварују вредне резултате библиотечке и педагошке делатности библиотека које су најбројније и са највећим бројем потенцијалних читалаца, али су неоправдано запостављене у програмима библиотечко-информационог система.

Уводни текст Зборника, реч уредника, открива разноврсност тема на семинарима за школске библиотекаре и разлоге издавача да теоријски засноване и емпиријски потврђене садржаје изложене на семинарима публикују јавности. Радови који по том следе показују да Матична служба водеће сремске библиотеке има савремен модел едукације школских библиотекара, који с правом заслужује

пажњу библиотечких и других посленика заинтересованих за књигу и читање.

Први ауторски текст, *Организација рада школске библиотеке* из пера уредника Зборника Весне Петровић, доноси темељне поставке библиотечно-информационе, васпитно-образовне и културне делатности школске библиотеке. Осврт на услове за одвијање делатности – простор, опрему, стручни кадар – и значај организације рада са корисницима, даје саопштењу инструктивни карактер. Своје виђење библиотеке у школи ауторка предочава закључком да савремено организована школска библиотека постаје део васпитно-образовног процеса, културно седиште и центар за проток информација.

У раду *Стандарди за школске библиотеке* Жељко Вучковић пореди незадовољавајуће стање нашег школског библиотекарства са светским настојањима да школске библиотеке постану чиниоци развоја информатичког друштва. Савремене смернице у документима Унеска и Ифле поткрепљује оним циљевима у Манифесту за школске библиотеке који се тичу опште информатичке писмености, учења, образовања и културе младих читалаца.

У опсежном раду *Инвентарисање и обрада монографских публикација* Ружица Станковић полази од сазнања да савременом делатношћу школска библиотека треба да омогући ученицима да се служе разноврсним изворима знања и да се успешно сналазе у разним типовима библиотека. Оценивши да је за то изузетно важна обрада

публикација, она посвећује пажњу стандардима који се односе на материјалну евиденцију и каталогизацију те даје примере те примене. Инструктивност садржаја њеног рада без сумње ће привући пажњу младих библиотекарских посленика.

У обимном раду *Обрада серијских публикација у школским библиотекама* Бојана Вукотић полази од савременог теоријског одређења серијских публикација и на систематичан начин излаже стандарде материјалне евиденције и каталожке обраде како конвенционалних тако и електронских новина и часописа и новина. Њен осврт на електронску периодику представља корисну информацију не само за библиотекаре у школским библиотекама него за библиотечке посленике у свим другим библиотекама.

У саопштењу *Аутоматизација школске библиотеке* Предраг Ђукућ и Златко Ахмић представили су програм информатизације библиотечног пословања, каталогизације и претраживања у основним и средњим школама, који се примењује на подручју деловања Матичне службе Библиотеке града Београда. Детаљно су описали могућности његове примене у циркулацији књиге, евиденцији чланова, евиденцији књига, инвентарисању, ревизији, статистичком прегледу коришћења књига, архивирању базе података и комуникацији између библиотека, предочивши решења која делатност школске библиотеке чине рационалнијом и ефикаснијом.

У осврту насловљеном *Потребе читалаца и референсне збирке школских библиотека* Радован Мићић указује да консултовање публикација референсне збирке, од нижих разреда основне школе до завршног средње, има васпитни и образовни карактер. Ипак, закључује да референсна збирка још увек представља недовољно

коришћен информациони потенцијал који, је окренут како ученицима тако и наставницима и сарадницима у настави, заокружује њихове информационе потребе.

У саопштењу *Обавезе и могућности стручног усавршавања* школских библиотекара Милица Кирћански каже: „Нема јасне државне стратегије по питању континуираног залагања за библиотеке основних и средњих школа, нема посебних улагања и дефинисаних перспектива развоја.“ Она даље констатује да се стручно усавршавање, које подразумева већ усвојено основно, свеобухватно знање у струци и представља надградњу постојећег нивоа знања, спроводи у много мањем обиму него стручно оспособљавање. Указавши како стручно оспособљавање има приоритет као садашња реална потреба, залаже се да друштво подстиче стручно усавршавање систематским улагањем средстава и давањем приоритета.

Надежда Б. Дурковић аутор је саопштења *О лепоти једног занимања са зачела*. Она тврди да је посао библиотекара сјајан, пожељан, разнолик, креативан и одговоран те уопштавајући своје искуство дугогодишњег библиотекара показује како настаје лик школског библиотекара који је универзални стручњак у библиотечно-информационој делатности и активни сарадник у настави.

Низ прилога у одељку Пракса у библиотекама Срема почиње радом Зорице Мишчевић *Библиотека смер-хуманог детињства*, нагласивши да је Дечје одељење Библиотеке „Глигорије Возаревић“ постало културно стециште најмлађих, али и потреба која заједно са школом представља целину у васпитно-образовном процесу, она саопштава искуства у развијању облика рада са децом. Снежана Лађиновић, аутор рада *Читалачка интересовања ученика основних и средњих школа у Срему*, анализира

мишљења и ставове из анкете о односу ученика основних и средњих школа према читању, књизи, библиотеци, школи, библиотекару и медијима. Резултати анкете, што их је предочила, могу бити занимљиви за социолошко и културолошко проучавање тих тема, а охрабрујуће звучи њен закључак да електронски медији нису истиснули из свести младих нараштаја задовољство и потребу личног доживљаја који се неизбежно јавља само при индивидуалном читању доброг штива.

У саопштењу *Реализација наставних часова у библиотеци основне школе* Милијана Цвијановић указује да околности када се процес учења обликује у учење путем упознавања извора знања, школски библиотекар постаје стручни сарадник у настави, како у односу са наставницима тако и у односу са ученицима. Наводећи садржај и метод рада извођења часа одељенског старешине посвећеног библиотеци и часова ликовног васпитања, српског језика, познавања природе, историје, физике и енглеског језика у библиотеци и уз помоћ библиотечких извора информација, посебно описује час са темом Трагом детињства, посвећен обради приповедака о детињству Иве Андрића.

У раду са насловом *Читањем до петице* Јасна Калаузовић износи искуства до којих је дошла спроводећи акцију подстицања читања којом су били обухваћени ученици виших разреда основне школе. Описавши Дневник читања у који ученици уписују запажања о писцу и делу, уносе лексичке сегменте и приказе прочитаног дела, заокружила је осврт на један креативан и успешан облик популарисања читања.

У документовано изложеном прилогу Школске библиотеке у Срему, стање и могућности развоја, Душанка Милорадић саопштава показатеље о библиотечким

збиркама, простору и опреми, стручном кадру и броју уписаних читалаца. У предлозима за унапређивање рада залаже се за набавку стручне литературе у већем броју, образлаже предлоге за набавку појединих наслова часописа и сугерише коришћење електронских часописа. Ово саопштење заокружује допринос развоју делатности школских библиотека који Матична служба Библиотеке „Глигорије Возаревић“ пружа организовањем традиционалних семинара за школске библиотекаре.

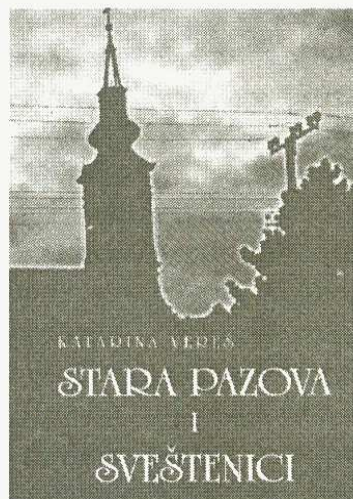
О прагматичном инструктивном деловању Матичне службе сведочи завршни блок. У њему су презентовани модели Правилника о раду школске библиотеке и обрасци анкете о раду школске библиотеке, извештаја о коришћењу књига, о активностима на популарисању књиге и читања и образац програма рада школског библиотекара. Уз њих, штампани су извод из Универзалне децималне класификације и водич кроз школске библиотеке Срема.

Аутори саопштења и прилог што чине мозаик именован Школске библиотеке у теорији и пракси, делају у школским, великим градским и националним библиотекама, у Сремској Митровици, у Новом Саду и у Београду. Захваљујући томе, овај Зборник одликује се ширином тематског приступа и универзалним садржајем и информацијама са библиотечко-информационог становишта. Посматран у целини, он представља хрестоматију текстова који су занимљиви и корисни подједнако за библиотекаре у школама и оне који усвајају и проширују знања о библиотечкој и информационој делатности и за истраживаче који трагају за информацијама о савременој књизи и читању.

*Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

КЊИГА О ЗАЈЕДНИШТВУ „СТАРА ПАЗОВА И СВЕШТЕНИЦИ“

Дуго очекивана књига новинарке и хроничара културних активности места Старе Пазове, Катарине Вереш, под наведеним насловом, појавила се у издању издавачке куће Седна, Стара Пазова. Идеја ауторке била је

да документовано и занимљиво прикаже улогу и значај свештеника две највеће верске заједнице: Српске православне и Словачке евангелистичке цркве, у друштвеном животу нашег места. Мукотрпан рад на истраживању Историјског архива Срема, библиотека Каловачке гимназије, Матице српске у Новом Саду, Матице словачке у Мартину и др. исплатио се. Резултат је интересантна мешавина историје,

биографских података о свештеницима и прилога о грађењу црква, све документовано фотографијама и преписком. Промоција ове књиге одржана је 4. септембра 2005. године. О књизи су говорили: Ратко Чолаковић, директор Библиотеке, Владимир Валенћик, књижевни критичар и Бранко Ракочевић, професор и новинар.

Ауторка изражава захвалност својим претходницима: Симеону Араничком, Карлу Лилгеу, и другим хроничарима

њеног завичаја, на чији рад је могла да се надовеже и чије пориве, пре свих трагање за коренима, преузима. Катарина Вереш проживела је десетине живота пишући ову књигу, надахњивали су је заноси Штефана Лешке, Живојина Свирчевића, Владимира Хурбана (оца и сина), Симеона Араницког и њихових породица.

Заједнички живот Срба и Словака у Старој Пазови имао је своје успоне и падове, као и сваки процес који тече и развија се по унутрашњим законитостима, од краја 18. века до данас. Можда је најпоучнија и најлепша епизода забележена на пар фотографија из 1935. године које нам приказују српског и словачког свештеника, Владимира Конштантина Хурбана и Милоја Араницког, у срдачном разговору. Једина разлика на фотографијама односи се на њихова свечана одела: на другом фотосу, словачки свештеник носи православну, а српски евангелистичку одору. Данас би тако нешто деловало нестварно, готово јеретички, можда у томе не бисмо препознали доказ велике жеље да се два народа, макар и на тако наиван, детињаст начин, још више збратиме. Била је то мултиконфесионалност и мултикултуралност на делу (иако тада ове две рогобатне речи нису биле у употреби)!

Вредност књиге је у библиографским референцама које налазимо после сваког поглавља, које могу заинтересованом читаоцу послужити за даље истраживање. Јер, овај рад није завршен, остају непознати подаци о осталим верским заједницама, римокатоличкој и јеврејској пре свега – довољно посла за будуће хроничаре.

Душан Панковић, библиограф
Инђија

ИНЂИЈСКИ ПРОТА РАДОСЛАВ МАРКОВИЋ КАО ПРИПОВЕДАЧ

Сто двадесет година после објављивања прве приповетке предајемо у руке данашњем читаоцу фототипско издање приповедака Радослава Марковића, дугогодишњег свештеника у Инђији.

Парох Радослав Марковић је остао познат као историчар (*Православна српска парохија у Инђији крајем 1990. године*), као етнограф (*Инђија : прилог за проучавање насеља у Војводини, 1923. године*), као прегалац на моралном препороду српског народа у Срему и Војводини (*Ораскошу (моди) и осталим штетним обичајима и навикама нашим, 1905. године*) као услову за етничко одржање у суровом и неравноправном хрвању за опстанак и прогрес с немачком популацијом у њој наклоњеној држави, као активист и организатор земљорадничког задругарства у Срему и Војводини (*Земља земљорадницима, 1920. године*) и, коначно, као „добар паст'јер, јер што каже ином, и сам свој'јем потврђује чином“ (И.Мажуранић).

Као приповедач је заборављен. А прота Радослав Марковић се јавио у књижевности баш као приповедач.

Приповетка, прва у овом избору, *Госпоја Персин план* својим литерарним особинама реализмом и стилем није почетнички рад. Дабоме, мерено ондашњим мерилима. Сама тема: две породице желе да присталог женика улове за своје кћери. Оберачунају да би учитељ, који тек треба да стигне у село, могао бити као наручен за њихову кћер.

Другу своју приповетку у овом избору – *На клизаву путу* : приповетку из српског народног живота – објавио је прота Радослав Марковић у едицији Матице српске *Књиге за народ* из задужбине Петра Коњевића као 41. и 42. свеску 1894. године. Обе свеске су графички уобличене и отиснуте у штампарији Браће М. Поповића у Новом Саду.

Приповетку *Браћа* објавио је у августу и септембру 1904, а већ 17. маја 1905. године у Дарувару на конгресу српских земљорадничких задруга говорио је *О раскошу (моди) и осталим штетним обичајима и навикама нашим*. У приповеци Жика је пожелео да млађег брата ожени каһиперком-оштроконђом, али богатом талоскињом. Млађи брат је личност – то прота запажа – и зна и да хоће и да неће. У оквиру патријархалне породице је нестало следеће послушности. Заћорио за лаким стицањем, старији брат и глава породице, одриче се млађег брата, чини преступ против основног кохезионог постулата, на којем почива устројство породице, аутор га после катарзе доводи, заправо враћа на позиције здравог морала, по оној „*није благо ни сребро ни злато, већ је благо што је срцу драго*“

Прота Марковић није конзервативац, већ рационалист. Не проповеда он да се не треба ангажовати на друштвеним и општим пословима – и сам је био ангажован на пословима организације моралног и економског препорода, на јавним пословима, делатностима. Његов идеал је био економски просперитет народа само путем рада у породици, који је основа моралног здравља народа. Ако та ћелија живота постане и остане здрава, омогућиће њеним члановима да буду стабилне и активне личности и на пословима од општег значаја.

И, на крају, реч-две о овом издању. Поводом сто четрдесет година од рођења Радослава Марковића, његов

потомак поштовани господин Бранислав Жорж, иницирао је објављивања репринт-издања приповедака пароха инђијског.

Захвални смо му.

Пошто су ове три приповетке објавили три издавача, па се по штампарском слогу, формату, години издања и другим одликама разликују, фототипско издање из чисто занатско-графичких разлога, а на предлог рецензента проф. др Александре Вранеш – није могло бити остварено по свим захтевима и правилима оваквог типа штампарске продукције. Да би све три приповетке могле бити заједно увезане, укоричене, определили смо се да приповетку из *Стражилова*, прештампамо у формату приближно формату приповедака *Браћа* и *На клизаву путу*, које су објављене као самостална издања. Правопис оног времена нисмо преиначавали.

Приповетке из *Босанске виле* нису унесене у овај избор.

Све три приповетке су репринт издање са књига из легата Ђорђа Војновића, који се чува у Народној библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији.

Весна Ћосић, библиотекар
Српска читаоница у Иригу
Ириг

ИРИШКА СУСРЕТАЊА

Крсна слава Српске читаонице у Иригу

Већ више од једне деценије Српска читаоница у Иригу прославља своју крсну славу 14. фебруара на дан св. Трифуна.

По распрострањеном народном схватању св. Трифун је заштитник винограда и важи као виноградарска слава, те се поглавито празнује у виноградарским местима због рода грожђа, усева и плодова замалских. Због оданости Христовој вери, Бог га је обдарио даром чудотворца, те је многе болеснике од разних болести молитвама лечио. Због својих исцељитељских моћи у времену жестоког гоњења хришћана, изведен је пред суд у Никеји где му је после страховитог мучења одрубљена глава 250. године.

Св. Трифун је и крсно име појединих родова, заштитник је града Котора а познат је као заштитник љубави и девојака.

Тога дана у Читаоници су се окупили многобројни пријатељи и поштоваоци ове установе а прослава је почела свећењем славског колача уз чинодејство месног свештенства и октета богослова из Сремских Карловаца.

Присутнима се потом обратила директор Читаонице, Весна Ћосић нарочито наглашавајући значај ове установе која је кроз свој плодносан рад објединила три века чак их спајајући и у нови миленијум. Јер незаборавимо најстарије српско грађанско читалиште основано средином 19. века

1842. године, претурило је све доброте и све страхоте 20. века, и сада је заронило у праскозорје новог 21. века и новог миленијума.

По већ устаљеној традицији, на овој свечаности уручена је и награда „Луча“ коју Читаоница додељује организацијама и појединцима за допринос у развоју културе на подручју општине Ириг за претходну годину. Лауреат за 2005. годину је Стеван Пиштевић – књижничар Српске читаонице у пензији, а специјалну захвалницу добили су МЗ Ривица, Друштво „Видовдан“ из Врдника и Биљана Вуковић из Ирига.

Председник жирија Тодор Бјелкић прочитао је образложење и уручио награду која се састоји од уникатне повеље која је рад дизајнера и сликара из Новог Сада Милана Милића Јагодинског.

У уметничком делу програма учествовали су професор књижевности из Руме Ђура Шефер који се представио својом поезијом, ученик 6. разреда ниже музичке школе Бранислав Јовановић изведбом на виолини а октет богослова из Сремских Карловаца се представио изводећи духовну музику.

42. Сабор библиотекара Срема

Сабор библиотекара Срема, изузетна културна манифестација позната у ширим научним и јавним круговима постао је традиција и вредност наше завичајне историје.

Српска читаоница у Иригу била је 42. пут домаћин Сабора, овога пута 30. септембра 2005.

Угледне учеснике и госте у име домаћина поздравила је директор иришке Читаонице Весна Ћосић и председник

Организационог одбора 42. Сабора Весна Степановић директор Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ из Инђије.

Овогодишњи Сабор посвећен је нашем великом песнику Јовану Јовановићу Змају и 125-тој годишњици објављивања часописа „Невен“. Гордана Лукић, глумица из Сремске Митровице прочитала је Змајеву прву песму „Пролећно јутро“ коју је познати песник написао у Иригу где је његова породица боравила у време револуције 1848/49. године.

На тему „Змајев Невен“ поводом 125 година листа „Невен“ говорио је проф. др Василије Радикић а на тему „Невен – 70 година касније“ Стеван Бељански садашњи уредник обновљеног „Невена“.

Библиотекар саветник Весна Петровић и књижничар Снежана Тинтаровић из сремскомитровачке библиотеке „Глигорије Возаревић“ аутори су изложбе под називом „Са страница чика Јовиног листа“ где су приказана издања првих бројева „Невена“.

Традиционалну награду „Доситеј Обрадовић“ коју додељује Подружница библиотечких радника Срема библиотеци и појединцу за допринос у струци, ширењу књиге и писане речи, уручила је Наташа Филип, председник Подружнице. Овогодишњи лауреати су књижничари Снежана Тинтаровић из Сремске Митровице и Олгица Суботић из Старе Пазове.

Портрет библиотекара писца посвећен је библиотекару пензионеру из Инђије Душану Панковићу. Њега је представио и о његовом стваралачком раду говорио библиотекар саветник и директор старопазовачке библиотеке Ратко Чолаковић.

У музичком делу програма наступила је Јефимија са сплетом староградских песама, док је у завршном делу

Сабора, новинар и књижевник Тодор Бјелкић представио први број часописа за децу „Звонце“ у издању Сремских новина.

На крају учесници Сабора, библиотекари и гости посетили су Музеј чика Јове Змаја у Сремској Каменици.

Додела награде за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“

Дугогодишња идеја потекла из Српске читаонице у Иригу да се сачува успомена на једног од највећих умова српске културе 20. века, рођеног Ирижанина, Борислава Михајловића Михиза и да се установи

књижевна награда у области драме која ће носити његово име, остварила се 2005. године. Наиме, Управни одбор Читаонице на челу са председником Јаковљев Душаном, донео је одлуку да се установи књижевна награда за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“ која ће се уручивати сваке године на дан Михизовог рођења 17. октобра, као и Фонд са његовим именом. Награда се састоји од повеље, новчаног износа, уметничког предмета и обавезе објављивања дела награђеног аутора. Именован је жири са мандатом од четири године и то: Светислав Јованов, театролог као председник и два члана: Ференц Деак, књижевник и Кокан Младеновић, позоришни редитељ.

На дан 17. октобра у препуној сали Читаонице, у присуству породице Борислава Михајловића Михиза, представника политичког и јавног живота Војводине и Србије, књижевника, глумаца, пријатеља и поштовалаца

Михиза, уручена је прва награда за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“.

Свечаност је почела откривањем спомен плоче на Михизовој родној кући, а открио ју је председник Извршног већа Војводине мр Бојан Пајтић.

По повратку у Читаоницу присутни су имали прилику да виде изложбenu поставку о Михизу аутора Бранислава Јовичића, самосталног књижничара у иришкој Читаоници.

Све присутне у име домаћина поздравила је директор Читаонице Весна Ћосић, изразивши на крају захвалност покровитељима ове награде, Извршном већу АП Војводине и Министарству културе републике Србије, уз чију смо помоћ и подршку све ово реализовали.

Након поздравне речи председника Општине Ириг др Радована Ерцеговца, глумац Српског народног позоришта у Новом Саду, Југослав Крајнов читао је одломак из Михизове драме.

Светислав Јованов, театролог и председник жирија за доделу награде, образложио је одлуку жирија и прогласио првог добитника награде за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“, Милену Марковић, књижевницу из Београда. Награду добитници уручио је Иван Ивановић, помоћник републичког министра културе, а затим су следиле речи захвалности добитнице.

На крају свечаности, потпредседник Извршног већа Војводине и председник Управног одбора Читаонице г-дин Душан Јаковљев обавестио је присутне о формирању Фонда који носи Михизово име, о именима чланова Управног одбора Фонда као и о главној делатности фонда у наредном периоду.

На крају изражавамо захвалност Извршном већу АП Војводине и Министарству културе Србије на несебичној помоћи и финансијској подршци у спровођењу ове идеје у дело.

библиотекама Срема говорила је Снежана Лађиновић. На Скупштини је Тура Шефер, професор промовисао четврти број *Годишњака* а мр Живко Попов представио стваралаштво завичајног писца Тодора Бјелкића. Библиотекари су посетили и румски сајам књига, дружење су наставили у Борковцу, наравно, уз тамбураше.

Са библиотекари Срема дружили су се и пријатељи библиотекари из Београда, Лазаревца, Шапца и први пут из Републике српске из Бијељине.

И Сабор библиотекара Срема, одржан 42. пут у Српској читаоници у Иригу је културна манифестација по којој је Срем препознатљив. Ове године био је посвећен Јовану Јовановићу Змају, који је баш у Иригу написао прву песму и јубилеју - 125. годишњици објављивања првог броја листа *Невен*. Додељене су и награде „Доситеј Обрадовић“ најбољим књижничарима у 2004. години Снежани Тинтаровић из Сремске Митровице и Олгици Суботић из Старе Пазове.

Редовни годишњи семинари за школске библиотекарке изнедрили су зборник радова *Школске библиотеке у теорији и пракси* који је нашао пут до библиотекара из Смедерева, Шапца, Лознице, Ваљева, Лазаревца, Краљева, Ниша, Суботице, Пријеполја, Сјенице... Источног Сарајева, Бањалуке, Подгорице ... и многих других места у нашој земљи и ван ње.

Библиотекари Срема су активни чланови Комисија и Секција Библиотекарског друштва Србије:

Комисија за класификацију и каталогизацију : Драгана Нешковић, библиотекар, Сремска Митровица;

Комисија за законодавна и правна питања : Мика Симић, библиотекар, Рума, Ружица Станковић, библиотекар Сремска Митровица;

Комисија за развијање корисничких сервиса: Снежана Лађиновић, виши библиотекар Сремска Митровица, Мирјана Вијоглавин, библиотекар Рума;

Комисија за аутоматизацију библиотека и библиотечких портала : Невенка Мрђа, библиотекар Рума, Борка Ћосић, библиотекар Сремска Митровица, Бранислав Јовичић, самостални књижничар Ириг, Александар Гардић, Стара Пазова;

Комисија за научно-истраживачки рад у библиотекарству Весна Степановић, виши библиотекар Инђија ;

Комисија за перманентно усавршавање : Весна Петровић, библиотекар саветник библиотекар Сремска Митровица
Комисија за библиотечке стандарде и нормативе : Живка Матић, управник Сремска Митровица; Весна Ћосић, библиотекар Ириг ;

Комисија за издавачку делатност : Стеван Ковачевић, библиотекар Градска библиотека Рума, Радмила Дражић, библиотекар Инђија;

Комисија за развијање читалачких интересовања: Ратко Чолаковић, библиотекар саветник Стара Пазова, Славица Варничкић, самостални виши књижничар Шид ;

Комисија за међународну сарању : Наташа Филип, библиотекар Стара Пазова;

Комисија за односе са јавношћу: Весна Спасојевић, библиотекар Сремска Митровица, Радмила Марковић, библиотекар Инђија

Секција за јавне библиотеке: Снежана Лађиновић, виши библиотекар Сремска Митровица;

Секција за школске библиотеке : Душанка Милорадић, библиотекар Сремска Митровица

Секција за матичне службе: Весна Петровић, библиотекар саветник Сремска Митровица

Библиотекари Срема су у фази професионалне организованости и планирају да њихова асоцијација постане правно и економски утемељена како би и сама имала и располагала својим средствима која би била намењена побољшању програма и стручном усавршавању библиотекара. Тиме би се омогућило библиотекарима Срема да обезбеде стандард квалитета већ постојећим програмима и увођењем нових саджаја рада с једне стране а стручно усавршавање свих библиотечких радника (кроз семинаре, стручне ескурзије у земљи и иностранству) с друге стране. Сматрамо врло важним да се изађе из библиотеке и региона, да се упозна са радом других библиотека и културних институција али и да се презентује рад свог региона и своје библиотеке. Библиотеке Срема ће остати у оквирима традиционалног али ће и упознавањем другог и другачијег, одмерити потребну количину и покушати да традицију укомпонују са захтевима нових и другачијих стандарда. Несазнавањем и немењањем утапамо се у сопствену визију нечега и правимо ограде којима штитимо себе од њих али и њих од нас. Знање је корисно само ако је употребљено и биће употребљено само ако је доступно, а библиотекари Срема ће и даље своја сазнања делити са пријатељима библиотека и писане речи.

Славка Шкода, виши књижничар
ОШ „Слободан Пајић Паја“
Сремска Митровица

СУСРЕТ БИБЛИОТЕКАРА МИТРОВАЧКИХ И ЛАЗАРЕВАЧКИХ ШКОЛА

„Библиотеке доносе светлост нашем духу“, записао је Тин Ујевић . Та светлост се шири у спектру дугиних боја при сваком сусрету библиотекара. Сусрети библиотекара су увек осмишљени садржајима који у центар сазнања стављају књигу као духовну, моралну и животну потребу савременог човека. И овај сусрет лазаревачких и митровачких библиотекара отворио је врата дружења и упознавања кроз размену искустава у раду библиотека данас, односа деце и младих према књизи, тековинама културе и стваралаштва.

Наше
дружење одвијало
се у сали
Културног центра

где нам се најпре обратила Радмила Булатовић, директор лазаревачке библиотеке и уз речи добродошлице представила нам је своју библиотеку и културну делатност у њој. Весна Петровић, библиотекар саветник промовисала је зборник радова са семинара за школске библиотекарe

Библиотекари Срема су у фази професионалне организованости и планирају да њихова асоцијација постане правно и економски утемељена како би и сама имала и располагала својим средствима која би била намењена побољшању програма и стручном усавршавању библиотекара. Тиме би се омогућило библиотекарима Срема да обезбеде стандард квалитета већ постојећим програмима и увођењем нових саджаја рада с једне стране а стручно усавршавање свих библиотечких радника (кроз семинаре, стручне ескурзије у земљи и иностранству) с друге стране. Сматрамо врло важним да се изађе из библиотеке и региона, да се упозна са радом других библиотека и културних институција али и да се презентује рад свог региона и своје библиотеке. Библиотеке Срема ће остати у оквирима традиционалног али ће и упознавањем другог и другачијег, одмерити потребну количину и покушати да традицију укомпонују са захтевима нових и другачијих стандарда. Несазнавањем и немењањем утапамо се у сопствену визију нечега и правимо ограде којима штитимо себе од њих али и њих од нас. Знање је корисно само ако је употребљено и биће употребљено само ако је доступно, а библиотекари Срема ће и даље своја сазнања делити са пријатељима библиотека и писане речи.

Славка Шкода, виши књижничар
ОШ „Слободан Пајић Паја“
Сремска Митровица

СУСРЕТ БИБЛИОТЕКАРА МИТРОВАЧКИХ И ЛАЗАРЕВАЧКИХ ШКОЛА

„Библиотеке доносе светлост нашем духу“, записао је Тин Ујевић . Та светлост се шири у спектру дугиних боја при сваком сусрету библиотекара. Сусрети библиотекара су увек осмишљени садржајима који у центар сазнања стављају књигу као духовну, моралну и животну потребу савременог човека. И овај сусрет лазаревачких и митровачких библиотекара отворио је врата дружења и упознавања кроз размену искустава у раду библиотека данас, односа деце и младих према књизи, тековинама културе и стваралаштва.

Наше
дружење одвијало
се у сали
Културног центра

где нам се најпре обратила Радмила Булатовић, директор лазаревачке библиотеке и уз речи добродошлице представила нам је своју библиотеку и културну делатност у њој. Весна Петровић, библиотекар саветник промовисала је зборник радова са семинара за школске библиотекаре

Срема (1994-2004) *Школске библиотеке у теорији и пракси*. Кроз ову промоцију лазаревачки библиотекари су упознали искуство у раду школских библиотека у Срему. Даљи разговор се водио на тему *Колико деца и млади читају*. Дошло се до закључка да деца после обавезне лектире читају популарне књиге о младима, одрастању, љубави и авантурама. Најомиљеније књиге су им *Хари Потер*, *Деца са станице ЗОО*, *Дневник Адријана Мола*, *Хајдуци* Градимира Стојковића . . . Највише читају деца од трећег до шестог разреда основне школе и ученици првих година средње школе. Сусрети са књижевницима и песницима су креативни и подстицајни али се углавном одржавају у народним библиотекама.

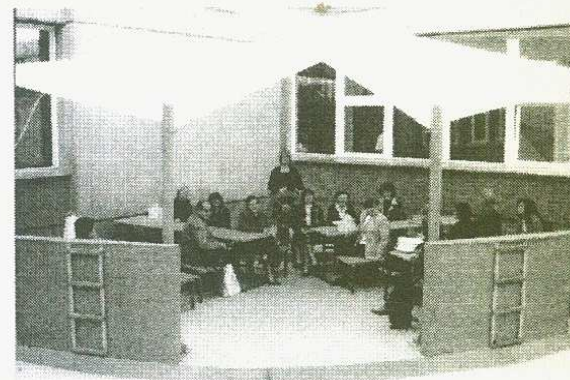
Сарадња митровчана и лазаревчана на ширењу књиге и лепе речи траје више од десет година када су први радови наших ученика награђени на Фестивалу хумора за децу. И ученици, наставници и библиотекари из Лазаревца били су гости у Сремској Митровици, а ове 2005. године на манифестацији *Путујућа библиотека* учествовале су лазаревачке лутке писци. Символ Фестивала је фигура модроплавог, насмејаног Гаше, који стоји у читаоници Библиотеке и позива децу на читање и дружење. У знак пријатељске сарадње добили смо на поклон књиге, часописе и фигуру малог насмејаног Гаше.

У модерној галерији, у центру Лазаревца, разгледали смо сталну поставку *Савремено српско сликарство 20. века* и археолошку збирку откривену на површинским коповима Колубарских рудника.

Видели смо и будућу зграду народне библиотеке у којој ће бити простора за све активности и садржаје рада.

На крају наше посете били смо у ОШ „Дуле Караклајић“ у коју нас је срдечно позвала колегиница Милица Тадић.

Школска библиотека нас је задивила прекрасним амбијентом зеленила и бројношћу књига. Књижни фонд у школи броји 23.502 књиге. Велики број читалаца користи библиотеку, посебно богату збирку стручне и приручне литературе. Библиотекар стално обавештава ученике о новим издањима и приређује изложбе књига и часописа.

После пријатног и корисног разговора у библиотеци, директор нам је показао школу. Посебно интересантна нам је била летња позорница у облику великог брода и ботаничка башта са столовима и столицама за одмор ученика.

Из школе смо прошетали до Камен - града, у који су лазаревачке архитекте уградиле скулптуре клесане у камену наивног сликара Богосава Живковића.

Поново смо на почетку нашег пута, пред црквом св. Димитрија у којој се налази костурница погинулима на Колубарској бици било да су изгубили живот борећи се на српској или аустроугарској страни.

У вечерњим сатима стигли смо у Митровицу задовољни лепо проведеним октобарским даном и сећањем на пријатељство и дружење које се мора наставити.

Љубиша Тулум, библиотекар
 Медицинска школа „Драгиња Никшић“
 Сремска Митровица

СЕМИНАР ЗА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКАРЕ СРЕМА

Матична служба Библиотеке „Глигорије Возаревић“ у Сремској Митровици, у складу са својим законским обавезама, између осталог бави се и стручним усавршавањем библиотекара који раде у школским библиотекама. Школске библиотеке имају изузетан значај и за образовање, јер су неопходне за успешно остваривање наставног процеса, и за културу, јер представљају најбројнији тип библиотека са великим књижним фондовима и значајном читалачком популацијом. Библиотечки радници у школским библиотекама морају да науче, поштују и примењују у свом раду правила библиотечког пословања. У том циљу Матична служба

планира и реализује годишње семинаре са темом из библиотечке теорије и праксе за школске библиотекаре региона Срем.

Ове, 2005. године, семинар је одржан у Основној школи „Бранко Радичевић“ у Шиду 26 априла. Тема семинара била је *Серијске публикације у*

школским библиотекама. О стању фонда периодичних

публикација говорила је Душанка Милорадић, библиотекар и нагласила да „иако се у свим школским библиотекама Срема чува одређен број часописа и новина, они углавном нису обрађени и не користе се у оном обиму у ком би требало», Весна Петровић, библиотекар саветник уз образложење предложила је да школе набављају следеће часописе: *Психологија дана*, *Ekologica*, *Национална географија* и *Књижевност и језик*. Такође је скренула пажњу на часописе у електронској форми: www.astronomija.co.yu, www.elektro.co.yu.

Предавање на тему *Упутство за обраду серијских публикација у школским библиотекама* одржала је Бојана Вукотић, библиотекар Народне библиотеке Србије. Она је преко бројних примера за обраду серијских публикација, објаснила цео поступак овог стручног и обимног посла.

Семинару су присуствовала 32 библиотекара Срема, пет школских библиотекара из Шапца. Договорено је да се следећи семинар за школске библиотекарке Срема одржи у априлу, у библиотеци Основне школе „Растко Немањић – Свети Сава у Новој Пазови.

По завршетку семинара библиотекарци су посетили Галерију „Сава Шумановић“.

Мр Живко Попов, професор
Сремска Митровица

НА ПЛОДНОМ ТЛУ

Запис о стваралаштву Тодора Бјелкића

Реч је на овим нашим панонским просторима – она усмена и она писана – од давнина негована. Исто тако од давнина је негована и чувана књига. Она (књига) била је и онај извор свеукупне наше духовности. Зато ово поднебље има плодно тло за говорену и писану реч, али и за многе друге духовне вредности које су настајале овде сликарство, музика, игра, наука.

Срем је многима био и инспирација, али и опсесија. Мало је места у Срему из којих се није изнедрио неки „фрушкогорски славуј“ или „врдничка вила“, ту су Сремски Карловци, Кузмин, Краљевци, Митровица, Јазак... и разуме се Ириг.

Ириг има посебно место у нашој књижевности и култури уопште. У њему је отворена прва српска читаоница, у његовој околини, у Хопову боравио је Доситеј, он је и Михизово место рођења... Чудним случајем из Ирига је и Тодор Бјелкић, књижевник и новинар, стасао на овом плодном тлу и о чијем раду и стваралаштву, сам изрекао и написао коју реч.

Не рачунајући текстове које је Тодор Бјелкић објавио по разним листовима и часописима у последњих тридесетак година, а највише у свом матичном листу, недељнику, „Сремске новине“, списак његових објављених књига изгледао би овако: „Пишем ти песму“ (1973), Зајечар, „Ветрови траже брата“ (1979, Нови Сад, 2001. Нолит

*Невенка Мрђа, библиотекар
Градска библиотека Рума
Рума*

ЗАВИЧАЈНА ЗБИРКА ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У РУМИ

Смеше се лепши дани Градској библиотеци у Руми. У току је адаптација простора, под истим кровом, квадратуре као и садашња цела Библиотека (око 300 м²). Тиме ће вишедеценијски проблем простора бити коначно решен. Посебан део намењен је завичајном одељењу где је до сада прикупљена грађа таворила у два - три ормана у пролазној просторији.

Нови простор омогућиће Румљанима да сазнају шта се све налази у завичајном фонду, шта је сачувано из прошлости везано за овај крај, за људе који су у њему живели, стварали, или било где у свету о њему писали. Библиотека прикупља све књиге, часописе, новине и некњижну грађу од значаја за културну историју овог краја, дакле у разним формама писану реч са територије Општине и о територији Општине.

Поред простора, за бољи рад завичајног одељења у последње време стекла су се још два услова – свест о значају ове делатности и, неизбежно, средства да се доступне публикације набављају.

О овоме говори и податак да је у последњих годину и нешто, завичајна збирка богатија за око 300 нових јединица, углавном текуће издавачке продукције.

Истовремено се трага и за издањима из прошлости, па је, поред осталог, збирка обogaћена делима знаменитог

Румљанина Радована Кошутића. Ушавши у траг његовим књигама, Градска библиотека је откупила седам књига поезије објављених у периоду од 1893. до 1940. године. Уз постојеће, врло смо близу употпуњавању целокупног опуса овог аутора.

Такође смо однедавно богатији и за више примерака *рукописа* књига проф. др Хаџи Милутина Стојковића...

Значај брижљиво сакупљаног и обрађеног фонда ове Збирке је велики за научни, стручни, образовни и васпитни рад. Историјат једне друштвене целине може се сачинити једино на основу архивске и музејске грађе и прикупљеног и обрађеног материјала завичајне збирке. Фонд ове збирке је несумњиво интересантан грађанству, али он пре свега има своју образовну и васпитну улогу за генерације које долазе.

Основни досадашњи просторни проблем Градске библиотеке, имао је непосредног одраза на богатство збирке, коју чине књиге и брошуре, периодичне публикације и тзв. ситан материјал (леци, плакати, позивнице, разгледнице...), из свих области људске делатности - белетристике, науке, културних и друштвених манифестација... У завичајном одељењу се данас налазе издања поезије и прозе румских писаца из свих периода, монографије, дела тематски везана за Други светски рат, самоуправни акти предузећа и установа, научни радови у облику сепарата или зборника, затим, библиографски радови, листови и билтени предузећа и школа наше општине...

У фонду се налази мањи број старих и ретких књига. Од старих књига најзначајнија је "ФИСИКА" Атанасија Стојковића, у три тома, штампана у Будиму 1801., 1802. и 1803. године. Поред научног рада, Атанасије Стојковић се бавио и књижевношћу. Написао је први роман у новијој

српској књижевности "АРИСТИД И НАТАЛИЈА", чије се репринт издање из 1973. чува у завичајној збирци. "ЦВЕТНИК СРПСКЕ СЛОВЕСНОСТИ" др Јована Суботића, штампан у Бечу 1853. године, такође је раритет наше збирке.

Од старије периодике поседујемо "ЗАСТАВУ", лист Српске радикалне странке из 1901., 1902., 1903., 1904. и 1906. године, који је излазио у Руми у издању "Рада" – деоничарског друштва за издавање српских књига и новина.

У нашој Збирци је "РАДИКАЛ" из 1909. и 1910. године, чији је власник и главни и одговорни уредник био знаменита личност, др Жарко Миладиновић. "СРПСКИ ПЧЕЛАР" је први српски часопис о пчеларству, кога је издавала Српска пчеларска задруга у Руми. У фонду се налазе бројеви из 1930. године. "СРЕМСКЕ НОВИНЕ" од 1961. године до данас се чувају. "СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНА СРЕМА" од 1971. закључно са 1988. уредно је укоричен и сачуван.

Завичајно одељење прикупља докторске, магистарске, дипломске и семинарске радове, одређене пројекте, студије... Прикупљају се књиге румских издавача и штампара... као и све серијске публикације са завичајне територије...

Данас Завичајна збирка поседује око 2000 каталожки обрађених јединица које се могу користити искључиво у простору Градске библиотеке.

Нови простор омогућава бољи преглед и презентацију тзв. ситног материјала - позивница, плаката, разгледница. Посебно велике могућности пружа дигитализација, бележење садашњости и делимично прошлости на аудиовизуелне записе.

Унапређење деловања Градске библиотеке Рума, а истовремено и завичајне збирке, овисиће и од унапређења садашњег компјутерског програма на којем ради Библиотека, свестранијим и захтевнијим, да би се одговорило захтевима времена и унапредила делатност Градске библиотеке Рума у целини.

Делатност завичајног одељења огледа се како у ретроспективном скупљању публикација тако и у набавци одговарајућег библиотечног материјала.

Читав овај процес изискује изучавање и разна истраживања важнијих догађаја у прошлости на подручју ужег завичаја, а исто тако и сталне контакте са људима, одговарајућим институцијама и организацијама, као и будно праћење свих збивања у јавном животу града и општине.

Библиотекар који ради у завичајној збирци мора, пре свега, поћи од сазнања о томе *колико његова средина познаје свој ужи завичај, да подстиче њено интересовање за сакупљање, упознавање и проучавање локалних писаних докумената и публикација*, тако потребних савременом човеку у његовом раду, важних за историју завичаја и шире.

Ако пођемо од чињенице да се заиста воли само оно што се познаје, требало би да се одлучимо *за приближавање завичајног фонда целокупној јавности*.

Иако се фонд чува и издаје само у просторијама Библиотеке, трудимо се да он не остане затворен за шири круг читалаца, и да га популаришемо изложбама, новинским чланцима, библиотечким Билтеном новитета, путем радија и локалних листова.

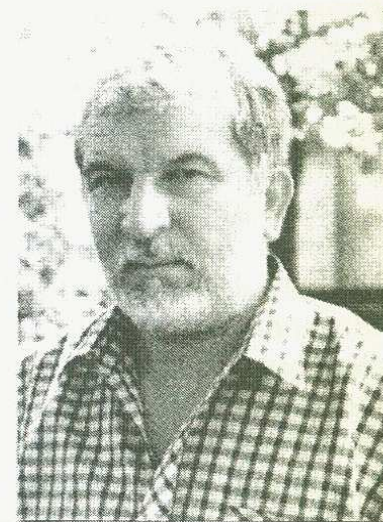
Проширени и адаптирани део Градске библиотеке у Руми даје нови изазовни мотив да завичајна збирка подиже мостове према прошлости, осветљава развој и раст у садашњости и оставља све то генерацијама које долазе.

Весна Спасојевић, библиотекар
Библиотека "Глигорије Возаревић"
Сремска Митровица

ГОДИНЕ И КЊИГЕ НЕДЕЉКА ТЕРЗИЋА

"Године и књиге, дамари и искушења под отвореном књигом као небеским кровом и коначно схватам да је мој свет одувек био овде где сам и где ћу заувек остати. Време је као заклетва, дело је одјек свега у шта се закљичемо. Ово вече, најдужи трен, трајан 30 година је неминовна легитимност мог постојања".

Записао је Недељко Терзић у *летопис* Библиотеке "Глигорије Возаревић", писац који више од три деценије ствара пером и мишљу у форми прозе, поезије, књижевне критике, драме, сатире и бројних телевизијских и радијских сценарија. Овај траг у *летопису* само је још једна потврда Терзићевог опредељења да остаје доследан својој заклетви из библиотечног *летописа* од пре једне деценије: "На данашњи дан још једна књижевна заклетва да сам станар ове куће." Обележавајући дотадашњи Терзићев стваралачки пут уприличен је програм "Моја страна света", а у уводној речи Весна Петровић, библиотекар је, између осталог рекла: "Трагајући за том страном света, помишљам

да је делић ње заустављен и у овим просторима”. Сведоче о томе странице *летописа* и подсећања на бројна Терзићева учешћа на сусрете посвећене младим песницима, који су, као некада и он, бележили своје почетке, затим сусрети са децом, увек верном публиком, сусрете са њим као уредником у “Сремским новинама”. Уверење да је “у тој страни света” делић у овој Библиотеци потврђивала се годинама на радост нас и писане речи. Завичајни фонд наше Библиотеке обогаћен је за 47 наслова његових ауторских дела које је даривао овом храму књиге.

Попут Милијана Деспотовића, који Терзића сврстава у песнике актуелне реторичности и осећајне транспозиције и уметника који ствара кроз евидентну интимност са животом и догађајима, то примећују и бројни критичари, пре свих Анђелка Цвејић, потом др Славко Гордић, мр Будимир Марин, Перо Зубац, Оливера Шијачки, мр Чедомир Мирковић, мр Слађана Миленковић, др Воја Марјановић, Љубомир Ћорилић и други који су се бавили његовим књижевним стваралаштвом.

Терзић је писац који је учинио значајан помак у форми и садржају, како у прози, тако и у поезији за децу. То су пишући о његовим књигама “Водени сат”, “Доситејев грех” и “Нешто треће” нагласили и др Петар Милошевић, др Тадија Ераковић, др Славолуб Обрадовић, мр Живко Н. Попов и Стеван Вукајловић. Најмлађи читаоци срцем и осетљивошћу, разумом и интелигенцијом реагују на пишчево дело. Они су креативни субјекти у простору које им писац оставља својим инвентивним пером, доводећи их у ситуацију да маштом надограђују оно што је он започео.

Да се сврстава у ред актуелних писаца потврдио је то вишеструко. Пример тога је и рукопис “Девет Југовића” настао 1991. године, када је аутор понео Награду “Филип

Вишњић”. У овом делу о косовском миту, штампаном 2005. године, приказан је удес српског бића, а не само једне породице, јер у памћењу српског народа Југовићи су традиционална вредност и извориште надахнућа и родољубља више од шест векова. Није случајно што се Терзић вратио коренима историјског памћења и темељима трајања српског бића.

Готово је немогуће на овако омеђеном простору свеобухватно представити Терзићево књижевно трајање. Па ипак, можда опаска Љубомира Ћорилића то најближе одређује: “Терзић је све време остваривао (...) комуницирао је напоре са историјом и свакодневницом, са дечјом игром, младалачким љубавима, светлостима и сенкама, временом и безвременјем, слободом и родољубљем, и са језиком судбине народа сремског. Постављао је, при том, и покретао многа реторска и филозофска питања, мада би се могло рећи да му је живот био најближи предмет певања.”

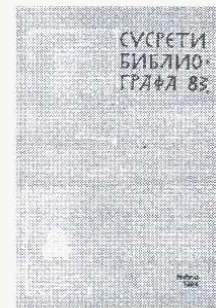
Терзић је, поредећи га са озбиљним истраживачима у литератури, незаобилазан писац, значајан књижевни посленик. Он је тај, који пали луч да светли пут себи и другима, уочавајући управо ту светлост.

Радмила Дражић, библиотекар
 "Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“
 Инђија

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ „ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ“

Издавачку делатност Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ везујемо за 1983. годину и објављивање зборника *Прилози српској библиографији 18. века*. Наиме, саме речи поштованог Лазара Чурчића у поговору зборника биле су велики подстицај за даљи рад на издаваштву Библиотеке. Дословно, оне гласе: „Овом књигом бележи се почетак издавачке делатности „Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији и обележавају *Први сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића...*

Подстакнута овим речима Библиотека у периоду од 1984. до 1990. године издаје искључиво зборнике са Сусрета библиографа. Зборници са *Сусрета, '83, '84, '85*. године излазе као засебни бројеви, а 1988. године зборник се појављује као двоброј за *86/87*, у циљу смањења трошкова објављивања. Библиотека је 1987. године била суиздавач са библиотекама Срема *Библиографије НОБ Срема : монографске публикације 1944-1984*. Овај први период издавачке делатности завршава се 1990. године када је штампан зборник *Сусрета библиографа* за '89. годину.

ПРИЛОЗИ
 СРПСКОЈ
 БИБЛИО-
 ГРАФИЈИ
 18. ВЕКА

ИЗДА
 1989

Деведесетих година издавачка делатност Библиотеке се проширује и омогућава објављивање издања из ширег подручја културе. Тако већ 1991. год. излазе репринт издања Радослава Марковића *Срби у Срему и осечкој околици по занимању 1905. Расподела земље у источном равном Срему 1910* и *Православна српска парохија у Инђији крајем 1900. године*.

Расподела земље у источном равном Срему

У образложењу објављивања првог наслова репринт издања тадашњи управник Библиотеке Симо Поткоњак; приређивач истих каже: "Репринт издања имају за циљ да подсети на аутора и његово дело. Овим књигама прота Радослав Марковић је на систематичан начин показао сву озбиљност приступа послу којим се бавио, а за други наслов каже следеће: ово је прво дело ове врсте везано за Инђију и од непроцењивог је значаја за изучавање њене историје". Двоброј са *Сусрета библиографа*

у спомен на Георгија Михаиловића за '91. и '93. годину изашао је 1995. године. Настали политички догађаји и тежак материјални положај у ком се нашла цела земља основни су разлози застоја у издавачкој делатности Библиотеке.

Након тога долази период који карактеришемо као успешнији од претходног. Године 1996. и 1997. објављујемо нове зборнике са *Сусрета библиографа, '95, Сусрета, '96.* Друго издање репринт издања *Православна српска парохија у Инђији крајем 1900. године* објављено је 1997. године.

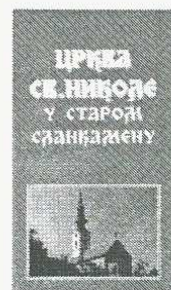
Др Александра Вранеш као приређивач књиге Ђорђа Војновића *Инђија у сећањима* 1997. године изнела је на светлост дана уређене записе и сећања овог знаменитог Инђичанина и тиме заинтересовала инђијску и ширу читалачку публику.

Сарадња са историчарем др Славком Гавриловићем и историчарем уметности др Мирјаном Лесек донела је 1998. публикацију *Инђија од постанка до средине XIX века* и „*Црква Ваведења Пресвете Богородице у Инђији*.

Сланкаменијада или Ревмијаде

једног купалишног госта, коју је написао давне 1909. године Никола Илић, Библиотека објављује 1998. као фототипско издање. Ово издање стигло је као скромни допринос у обележавању 175-те годишњице од рођења др Ђорђа Натошевића. Овај период издаваштва завршава се публикацијом *Црква Св. Николе у Старом Сланкамену*, аутора Љубомира Иванчевића -1998.

Период издавачке делатности од 1996 до 1998. године био је у духу прославе 250 година постојања Инђије... 1999. нови управник Весна Степановић, као одговорни уредник Зборника у сарадњи са уредништвом и члановима Одбора Сусрета, др Александром Вранеш главним уредником истог, припрема зборник са *Сусрета библиографа 98*, који излази у новијој форми. Како каже Весна Степановић на промоцији Зборника „ Ни ова ратна 1999. година није пружала пуно изгледа да објавимо

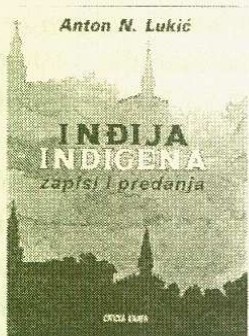
зборник са 11. Сусрета, услед изузетно тешке економске ситуације. Но, ипак се труд редакције исплатио...“

Објављивањем збирке бећараца и поскочица *Нема лепше песме од бећарца* Јасмине Вукомановић из Руме, отвара се нова страна у издаваштву Библиотеке, коју карактеришемо као увид у завичајно културно добро. Следе нова издања. Уџбеници др Вјекослава Сајферта, уваженог професора физике из Инђије која се штампају овим редом: *Физика*, 1999. године, *Зборник задатака из физике* 2002, *Практикум из физике* 2002, *Инструментација I* 2002. Овде се Библиотека појављује као суиздавач са Техничким факултетом и Градском библиотеком из Зрењанина.

С радошћу се Библиотека 2000. године прихватила задатка да буде суиздавач са Матицом српском романа Душана Панковића *Лирски мемоари : потрага за затуреним осећањима и заборављеним мислима*. Исто тако, 2002. године за роман *Епикур : роман о путу по Усебији и околини*, поред Светова као издавач се појављује и Народна библиотека „Др Ђорђе Натопшевић“.

И даље се Сусрети Библиографа редовно одржавају и штампају се зборници. Тако 2002 и 2003. године стижу из штампе зборници са *Сусрета 2000. и 2002.* године.

Библиотека 2002, године заједно са Српском књигом из Руме објављује монографију *Инђија = Индигена : записи и предања*. Ово вредно дело написао је Антон Лукић, врсни хроничар, који је свој вишедеценијски рад преточио у ову књигу и њоме обрадовао своје суграђане и све оне који воле Инђију и желе да сазнају о њеној прошлости што више.

Поминак књижески Павла Соларића, фототипско издање књиге из 1810. године, изашло је из штампе 2004. Библиотека се одлучила да изда ово репринт издање због изузетног доприноса библиографији овог знаменитог библиографа.

Каталог завичајних збирки у библиотекама Срема : монограске публикације као заједничко дело и издање библиотека Срема.

Поводом прославе двестагодишњице од Првог српског устанка, Библиотека се придружује обележавању јубилеја објављивањем публикације *Прилози о устанку Карађорђевог* 2004. године коју је уредио Душко Лупуровић, председник Завичајног друштва „Стара Бешка“. Исте године Библиотека је издала књигу *„Нови Карловци : 250 година постојања“*

На иницијативу потомка Радослава Марковића, Жоржа Бранислава, Библиотека је у част и помен нашег цењеног и незаборављеног проте објавила репринт издање три његове приповетке, под насловом *„Приповетке“*. Напомињемо да је сво репринт издање урађено са ауторових књига које се брижно чувају у легату Ђорђа Војновића.

Годину 2005. Библиотека завршава представљајући књигу приповедака Душана Панковића *„Саске скаске“*, коју је издала у сарадњи са „Фондацијом Гимназије“ у Инђији и Издавачком радионицом „Свитац“ из Пожеге.

Значи, тридесет три публикације је Библиотека објавила до 2006. године. У следећим годинама надамо се још бољој издавачкој продукцији, негујући традиционално штампање зборника са *Сусрета библиографа* и дела завичајних стваралаца.

Биљана Јерemiћ, самостални књиџничар
Народна библиотека у Пећинцима

ЈЕРЕМИЈА – СРПСКИ МУЗЕЈ ХЛЕБА

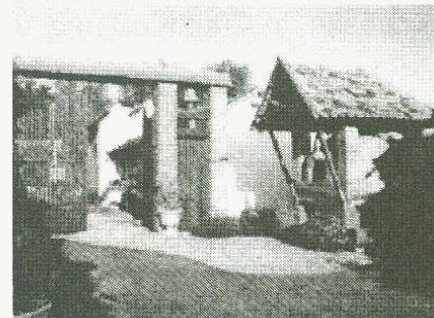

Јерemiја - Српски музеј хлеба налази се у сремском селу Пећинци, 42 км од Београда, 40 км од Новог Сада, 46 км од Шапца, 38 км од Сремске Митровице.

Јерemiја – Српски музеј хлеба је резултат дугогодишњег истраживачко-сакупљачког рада сликара Слободана Јерemiћа

Јерemiје који се проблематиком евхаристијског хлеба бави више деценија.

Поред тога што је сакупио етнографске предмете, има их више од 2000, Јерemiја је и саградио све објекте у које је смештена музејска збирка, те је цео музеј претворен у улицу ЗЕМЉА - ХЛЕБ - НЕБО.

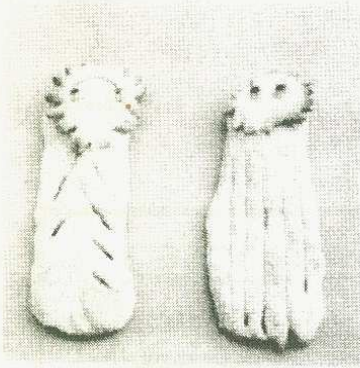

Јерemiја – Српски музеј хлеба поседује неколико сталних збирки: збирка оруђа за обраду земље, збирка предмета који су се користили за мешење и печење хлеба, збирка обредних хлебова сврстаних

по групама (божићни, ускршњи, свадбени, подушни, славски хлебови...), археолошка збирка (антика и неолит). У

оквиру музејске поставке налази се и ликовна збирка, слике и цртежи сликара Јеремије.

Јеремија – Српски музеј хлеба, јединствен је у свету, како по тематици коју обрађује, тако и по документацији коју поседује о обредном хлебу. Музеј хлеба већ једанаест година живи и ради и репрезентује културну баштину нашег народа и врло успешно сарађује са сличним установама у свету и

представља веома важно место на културној мапи наше покрајине и државе.

Поред идејног творца и оснивача музеја Јеремије, у музеју раде и његова супруга Биљана и кћерка Јелена, историчар иметности. Са циљем да очува културну баштину српског народа и других народа на простору Балкана, везаних за феномен хлеба, основан је 2005. године и

ФОНД „Јеремија српски музеј хлеба“.

Јеремија – Српски музеј хлеба посвећен је Светом Оцу Николи.

Сава Панковић
Инђија

САСЕ НА КЊИЖЕВНОЈ МАПИ

Читалац који узме у руку књигу Душана Панковића *Саске скаске* одмах ће се запитати откуд тај необичан, загонетан наслов. Неко ће, можда, баш због тога узети да је прочита. *Скаска* је руска реч, може се лако разумети, али реч *саски* захтева објашњење. Прва је помисао да се односи на *Сасе*, германско племе, чувене рударе који су у средњем веку вадили руду у балканским државама Србији и Босни, такође у Ердељу, тада у саставу Угарске. Да ли су то неке старе германске саге или су то приче о Сасима? Не, ни једно, ни друго.

Место рођења Душана Панковића, аутора ове књиге, зове се Нови Карловци, село у источном делу Срема, у инђијској општини. Основано је половином 18. века као потпуно ново насеље, не спонтаним досељавањем, већ организованим довођењем људи, Срба, из разних крајева бивше Аустрије, али и других суседних држава тога доба, Турске и Млетачке Републике, тј. Далмације. Досељеници су добровољно прихватили одређене обавезе, уз неке бенефиције. У ствари, били су колонизирани аустријски граничари. Село је добило име Нови Карловци, зато што је било изграђено на земљишту које је било у власништву Сремских Карловаца, али то је био, и остао до данас, само службени, званични назив села. Житељи околних места одмах су га почели називати *Сасе*, што су и досељеници прихватили, можда зато што је краће. Тако су настали појмови *Сасе* и *Сасани*. Нико неће рећи да је

Новокарловчанин! Али, откуд да га суседна места зову баш Сасе?

Сасе су велико село, па су дале и неколико значајних писаца. На првом месту то је **Коста Руварац** (1837-1864), који је у Сасама, провео детињство, затим **Павле Марковић Адамов** (1855-1907) који је рођен у Сасама као и **Душан Панковић**, велики прегалац на пољу библиографије. Његова *Српска библиографија 1766-1850* високо је оцењена у стручним круговима, а ускоро излази из штампе и други том под називом *Српска библиографија, 1851-1890*. Поред низа чланака и стручних расправа из области библиографије, написао је и два романа, *Лирски мемоари* и *Епикур*, који су наишли на леп пријем код читалаца.

На почетку *Лирских мемоара* посебно су упечатљиви делови када описује своје детињство. Утисци из тог периода су најснажнији, незаборавни. Нарочито то могу бити мириси и звукови. Одрастао у сеоској, паорској средини, сјајно је описао мирис прашине, нарочито кад је попрска кишица, оне прашине по којој је газио босим ногама као по најфинијем тепиху и оне која се заједно са мирисом зрелог жита ширила по гувнима у време вршидбе.

Свако има своје мирисе! Марсела Пруста, градско, господско дете, мирис колачића *мала Мадлена* враћао је у протекла времена. Душан Панковић је удисао мирис земље код пролећног орања, а и лично је орао, као дечкић у тешким ратним временима. Како би срећан био стари Хорације да види како после две хиљаде година неко исто мисли и ради као он: «*Beatus ille, qui procul negotiis, ... paterna rura bobus exercet suis...*» («Благо ономе који далеко од јавних послова ...очинске њиве оре воловима својим...»). Тај присни додир са земљом хранитељком давао је Душану

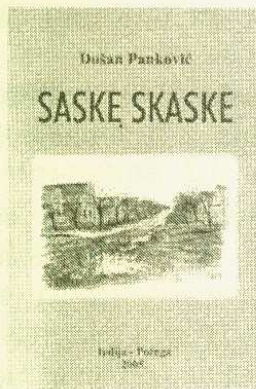
антејску снагу да преживи сва зла и несреће које су га пратиле у животу. Завичај је неисцрпна инспирација за Душана. Завичају, ти си као здравље!

Још док је стварао ове романае, Душан је, у краћим предасима, писао нешто о Сасама и Сасанима, пре свега о необичним људима и догађајима.

Из обиља успомена писац је издвојио оно што му се учинило најинтересантнијим или чега се најрадије сећа. Поступио је управо онако како је познати политичар и писац Слободан Јовановић рекао пишући о Вуку Караџићу: «Лако је бележити оно што се види, али је тешко видети оно што вреди да се забележи.» Аутор је и по више пута прерађивао неке *скаске* док се није одлучио да их штампа. «Без муке се пјесна не испоја.»

Тако је настала збирка приповедака *Саске скаске*, која је с јесени 2005. године објављена као заједничко издање Фондације инђијске Гимназије, Народне библиотеке «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији и Издавачке радионице *Свитак* у Пожеги.

Књига занимљиве концепције садржи предговор ауторовог сина, професора физике и врсног znalца књижевне теорије и књижевног стваралаштва. Ту су, затим, 8 приповедака – *Старац без мора, Баба Ајка, Саветовање, Ђуја, Дивана додана, Његове уницутарије и нагваждања, Багрдан и Бела врана*. Својеврсни фото албум из ауторовог живота, једно од његових првих дела – предавање о Исаку Самоковлији и Хасану Кикићу из 1959. године, извод из рецензије потписника овог текста, био-библиографски подаци о аутору - чине додатак књизи, једнако значајан као и оно што му претходи.

Јунаци ових *скаска* нормални су људи који су неком својом особином или целом својом личношћу оставили снажан утисак на младог Душана Панковића. Неке *скаске* су одлични портрети саских чудака, људи који су својим искошеним углом гледања на живот, својом *филозофијом*, чудним идејама и поступцима изазивали смех, али и подсмех неких, задовољних собом: «Баш ти хвала, Боже, што ја нисам такав!» Један од јунака ових прича на крају свог дугог, сиромашког живота резимира мисао да је све на земљи потрошно и пролазно овим речима: «Оде све у Прдину бару!»

Саске скаске излазе из локалног, завичајног оквира. Дobar писац, шта год да пише, превазилази једнодимензионалност текста.

Посебна вредност ове књиге је језик. Својевремено је Вук Караџић, који је уздуж и попреко прошао све крајеве где живе Срби, рекао да се најбоље говори у Срему и Шумадији. Та оцена важи и данас. Наравно, сада се говори још боље захваљујући обавезном осмогодишњем школовању. Међутим, особиту драж чини у овим *скаскама* типичан сеоски, саски и уопште сремачки колоквијални израз, већ скоро заборављен. Обрадујемо се као да смо срели старог, доброг познаника кога већ дуго нисмо видели. Овај говор ће кроз извесно време већ бити архаичан и биће само за лингвисте интересантан.

Надајмо се да ће нас Душан Панковић, поред научног рада на библиографији, обрадовати још нечим из лепе књижевности.

Славица Варничих, самостални виши књижничар
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид

ИЗЛОЖБА ЛИСТА «ПРАВО НАРОДА» И ВИТОМИР КОРАЋ ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Током 2005. године, једна од активности у Библиотеци "Симеон Пишчевић" била је постављање изложби Завичајне збирке. Изложбе грађанима пружају могућност да погледају веома вредне публикације завичајног карактера и да се упознају са људима који су својим животом и радом обележили време и оставили печат у прошлости завичаја. Оне су постале праве прилике да светлост дана угледају сведочанства из прошлости нашег града.

Једно од њих је свакако најзначајнији лист који је излазио у Шиду "Право народа". Овај лист је основала Социјал-демократска странка, а први број је штампан у Загребу 27. марта 1907. године. Главни и одговорни уредник овог Листа био је Витомир Кораћ. У наредним годинама Лист је тесно везан за живот и рад Шида.

Витомир Кораћ је рођен у Шиду 1877. године, где је завршио четири разреда школе. Затим се са оцем преселио у Шабац, где је кренуо у гимназију. Очева жеља била је да заврши школе и удаљи се од тешког занатлијског живота. Веома тешки услови живота у Шапцу приморали су их да се врате у Шид где Витомир, ипак похађа занат. Због несугласица у породици 1893. године, Витомир одлази у Београд. Ту се упознаје са делима Васе Пелагића и идејама социјализма. Немаштина и тежак живот у велеграду поново га је вратио у родни град. Почео је да пропагира идеје

социјалне правде продајући Пелагићеве књиге, због чега је био и осуђиван. Напредовао је у свом раду, претплаћивао се на разне листове, покушавао да прославља Први мај, иако је поново хапшен, био је оснивач правог социјалистичког покрета у Шиду.

Неко време живео је у Загребу, а после изласка првог броја листа "Право народа", враћа се у Шид где наставља штампање овог Листа. Наредни бројеви су обрађивали врло значајне теме. У тексту "Нашим читатељима", наводи која је намера овог листа: "Давно исказивана жеља за покретањем једног српског социјалистичког листа који би се бавио нашим одношајима..." Социјал-демократска странка је 1908. године победила на изборима на челу са кандидатом

Збор социјалиста испред "Гранд" хотела 1910. г.

Збор социјалиста испред Гранд хотела 1910

Витомиром Кораћем. Већ 1910. године и наредних година дошло је до другачијих резултата приликом избора.

Тираж «Права народа» био је од 1200 до 1500 примерака. Лист је излазио два пута месечно, а у време избора једном недељно. Обим листа је углавном био на четири странице, а ретко на шест. Завичајна збирка поседује скоро све бројеве листа. 1911. године у штампарији књижарско-штампарске задруге "Право народа" у Шиду, штампана је књига под називом "Библијске бајке о створењу света" аутора Макса Маурнбрехера. Преведена је са немачког језика и своје место је заузела у нашој Завичајној збирци.

Витомир Кораћ је почетак и крај Првог светског рата дочекао у Загребу. Никада га нису напуштале идеје борбе за радничка права. Узалудно је покушавао да поновно покрене штампарију и да се политички активира. После више неуспеха губи утицај у странци и повлачи се, а и болест узима све више маха.

Последње године живота Витомира Кораћа остале су нејасне. Према неким подацима те године је провео у Иригу. Преживевши хапшење од стране усташа у својој кући на Иришком венцу, умро је 5. новембра 1941. године и вероватно сахрањен у непосредној близини куће.

Имајући на уму чињеницу да библиотекари Завичајне збирке поред сакупљања, истраживања, обраде и чувања завичајне грађе, приоритет стављају на презентацију исте ширем кругу читалаца и грађана, овај текст даје прави печат човеку који је стварао историју.

Душанка Милорадић, библиотекар
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица

„СРЕМСКЕ НОВИНЕ“
о библиотекарству у 2005. години

- ПДВ НАЈВЕЋИ АНТИКУЛТУРНИ ДОГАЂАЈ /
З.Г.Стефановић
19.01, бр. 2292, стр.10
Обавештење директора НБ „Доситеј Обрадовић“ у Старој
Пазови о раду библиотеке у протеклој години.
- КОНФЕРЕНЦИЈА БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА / С.
Велимировић
19.01, бр. 2292, стр.10
Кратка информација о Конференцији библиотекара Срема
одржаној у Народној библиотеци у Пећинцима.
- „СЦЕНА-ФЕСТ“ И ПОЗОРИШНА РАДИОНИЦА / З.Г.
Стефановић
19.01, бр. 2292, стр.14
Весна Степановић, директор НБ „Др Ђорђе Натошевић“ у
Инђији о петом по реду „Сцена – фесту“ одржаном у
Инђији, у периоду од 30. јула до 9. августа прошле године.
- ЗНАЧАЈНО ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА КОРИСНИКА / З.Г.
Стефановић
26.01, бр. 2293, стр. 4
Радмила Дражић, књижничар у НБ „Др Ђорђе Натошевић“
о завичајној збирци у библиотеци.
- КАПИТАЛНА КЊИГА ЕВЕ РАС / З.Г. Стефановић
26.01, бр. 2293, стр. 10

У НБ „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови одржана је прва промоција романа „Са Евом у рај“ Еве Рас.

- КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ / М. М.

2.02, бр. 2294, стр. 6

У Дому ученика средњих школа поводом школске славе у библиотеци Дома ученика одржано је књижевно вече на коме је представљено дело митровачког писца Недељка Терзића.

-ЧИТАЛИШТЕ НА ТЕМЕЉИМА ОПШТЕЉУДСКЕ ЉУБАВИ / Т. Бјелкић

16.02, бр. 2296, стр. 4

О обележавању крсне славе и Дана Српске читаонице у Иригу.

- ПРВИ БИБЛИОТЕЧКИ ПУТОКАЗ / Ј. Топић

9.03, бр. 2299, стр. 18

У оквиру редовних сусрета са школским библиотекарицама у Библиотеци „Глигорије Возаревић“ у Сремској Митровици представљен часопис за децу Новосадске библиотеке.

- „ВРАЧАРСКО ПРЕПОЗНАВАЊЕ“ / Г.Мајсторовић

9.03, бр. 2299, стр. 20

У НБ „Доситеј Обрадовић“ представљен је роман Симе Поткоњака „Врачарско препознавање“.

- ПРИСТУП СИСТЕМУ УЗАЈАМНЕ КАТАЛОГИЗАЦИЈЕ / З.Г. Стефановић

23.03, бр. 2301, стр. 19

Обавештење директора НБ „Др Ђорђе Натопшевић“ Весне Степановић о приступу систему Узајамне каталогизације у оквиру пројекта „Виртуелна библиотека Србије“.

- ПРВИ САЈАМ КЊИГА У ГРАДУ / К. Кузмановић

18.05, бр.2308, стр. 20

О сајму књига у Руми у организацији Градске библиотеке.

- САБРАНА ДЕЛА ВЛАДЕТЕ ЈЕРОТИЋА / К. Кузмановић

22.06, бр. 2313, стр. 20

У организацији Градске библиотеке у Руми гостовао академик Владета Јеротић.

- ДО КЊИГЕ ПРЕКО ИНТЕРНЕТА / К.Кузмановић

6.07, бр. 2315, стр. 13

Обавештење директора Мике Симића о раду и плановима Градске библиотеке у Руми.

- У ЗНАКУ КЊИГЕ / К. Кузмановић

5.10, бр. 2328, стр. 4

У Српској читаоници у Иригу одржан Сабор библиотекара Срема.

- ПОВРАТАК КЊИЗИ / С.Велимировић

19.10, бр. 2330, стр. 4

О популаризацији књига говорила вршилац дужности директора Народне библиотеке у Пећинцима, Биљана Јеремић.

-У ВИРТУЕЛНОЈ БИБЛИОТЕЦИ СРБИЈЕ / З.Г. Стефановић

19.10, бр. 2330, стр. 12

О приступу инђијске библиотеке пројекту „Виртуелна библиотека Србије“.

- ЛАУРЕАТ МИЛЕНА МАРКОВИЋ / К.Кузмановић

26.10, бр. 2331, стр. 15

Српска читаоница у Иригу је низом културних активности оживела сећање на великана српске драматургије Борислава Михајловића Михиза.

- ПИЈАВИЦЕ ВРЕМЕНА САДАШЊЕГ / Ј.Топић

9.11, бр. 2333, стр. 7

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ представљен нови роман Давида Албахарија.

- ПРОТИНЕ ПРИПОВЕТКЕ ОТРГНУТЕ ОД ЗАБОРАВА / З.Г. Стефановић

21.12, бр.2339, стр. 12

Народна библиотека „Др Ђорђе Натопшевић“ уприличила књижевно вече поводом збирке приповедака проте Радослава Марковића.

У НБ „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови одржана је прва промоција романа „Са Евом у рај“ Еве Рас.

- КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ / М. М.

2.02, бр. 2294, стр. 6

У Дому ученика средњих школа поводом школске славе у библиотеци Дома ученика одржано је књижевно вече на коме је представљено дело митровачког писца Недељка Терзића.

-ЧИТАЛИШТЕ НА ТЕМЕЉИМА ОПШТЕЉУДСКЕ ЉУБАВИ / Т. Бјелкић

16.02, бр. 2296, стр. 4

О обележавању крсне славе и Дана Српске читаонице у Иригу.

- ПРВИ БИБЛИОТЕЧКИ ПУТОКАЗ / Ј. Топић

9.03, бр. 2299, стр. 18

У оквиру редовних сусрета са школским библиотекарицама у Библиотеци „Глигорије Возаревић“ у Сремској Митровици представљен часопис за децу Новосадске библиотеке.

- „ВРАЧАРСКО ПРЕПОЗНАВАЊЕ“ / Г.Мајсторовић

9.03, бр. 2299, стр. 20

У НБ „Доситеј Обрадовић“ представљен је роман Симе Поткоњака „Врачарско препознавање“.

- ПРИСТУП СИСТЕМУ УЗАЈАМНЕ КАТАЛОГИЗАЦИЈЕ / З.Г. Стефановић

23.03, бр. 2301, стр. 19

Обавештење директора НБ „Др Ђорђе Натшевић“ Весне Степановић о приступу систему Узајамне каталогизације у оквиру пројекта „Виртуелна библиотека Србије“.

- ПРВИ САЈАМ КЊИГА У ГРАДУ / К. Кузмановић

18.05, бр.2308, стр. 20

О сајму књига у Руми у организацији Градске библиотеке.

- САБРАНА ДЕЛА ВЛАДЕТЕ ЈЕРОТИЋА / К. Кузмановић

22.06, бр. 2313, стр. 20

У организацији Градске библиотеке у Руми гостовао академик Владета Јеротић.

- ДО КЊИГЕ ПРЕКО ИНТЕРНЕТА / К.Кузмановић

6.07, бр. 2315, стр. 13

Обавештење директора Мике Симића о раду и плановима Градске библиотеке у Руми.

- У ЗНАКУ КЊИГЕ / К. Кузмановић

5.10, бр. 2328, стр. 4

У Српској читаоници у Иригу одржан Сабор библиотекара Срема.

- ПОВРАТАК КЊИЗИ / С.Велимировић

19.10, бр. 2330, стр. 4

О популаризацији књига говорила вршилац дужности директора Народне библиотеке у Пећинцима, Биљана Јермић.

-У ВИРТУЕЛНОЈ БИБЛИОТЕЦИ СРБИЈЕ / З.Г. Стефановић

19.10, бр. 2330, стр. 12

О приступу инђијске библиотеке пројекту „Виртуелна библиотека Србије“.

- ЛАУРЕАТ МИЛЕНА МАРКОВИЋ / К.Кузмановић

26.10, бр. 2331, стр. 15

Српска читаоница у Иригу је низом културних активности оживела сећање на великана српске драматургије Борислава Михајловића Михиза.

- ПИЈАВИЦЕ ВРЕМЕНА САДАШЊЕГ / Ј.Топић

9.11, бр. 2333, стр. 7

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ представљен нови роман Давида Албахарија.

- ПРОТИНЕ ПРИПОВЕТКЕ ОТРГНУТЕ ОД ЗАБОРАВА / З.Г. Стефановић

21.12, бр.2339, стр. 12

Народна библиотека „Др Ђорђе Натшевић“ уприличила књижевно вече поводом збирке приповедака проте Радослава Марковића.

**„МИТРОВАЧКЕ НОВИНЕ“
о библиотекарству у 2005. години**

- ПРОМОЦИЈА / С.Радивојевић

1.02, бр. 163, стр.2

Кратка информација о одржаној промоцији лексикона YU mitologija.

- БИБЛИОТЕКА / С. Радивојевић

8.02, бр. 164, стр.2

Обавештење о обележавању Дана библиотеке.

- БИБЛИОТЕКА / С. Радивојевић

8.03, бр.168, стр. 2

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ одржан је стручни састанак библиотекара на коме је промовисан часопис Библиотечки путоказ.

- ПРОМОЦИЈА / С. Радивојевић

12.04, бр. 173, стр. 2

Митровачкој читалачкој публици у просторијама Библиотеке „Глигорије Возаревић“ представљена је књига „Жене које су мењале свет“ аутора Валерије С. Клен и Љубисава Милосављевића.

- БИБЛИОТЕКА / С. Радивојевић

4.10, бр. 198, стр. 2

Библиотека „Глигорије Возаревић“ је у оквиру своје издавачке делатности објавила књиге Школске библиотеке у теорији и пракси, На плодном тлу, мр Живка Попова и роман Деспот, Владе Младенова.

- КЊИГА, ЧОВЕКОВ НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ / Ј.Јовичић

11.10, бр. 199, стр. 6

Живка Матић, управник Библиотеке „Глигорије Возаревић“ о активностима библиотеке на афирмацији књиге као трајне културне вредности.

- ИЗЛОЖБА / С. Радивојевић

18.10, бр. 200, стр. 2

Поводом Дечје недеље, у градској Библиотеци одржана је изложба радова ученика школе за основно и средње образовање „Радивој Поповић“.

- БИБЛИОТЕКА / С. Радивојевић

1.11, бр. 202, стр. 2

Испред Библиотеке „Глигорије Возаревић“ прошлог уторка је организовано дружење деце и песника под називом „Путујућа библиотека“.

- „ПИЈАВИЦЕ НАШЕГ ВРЕМЕНА“ / Ј. Јовичић

8.11, бр. 203, стр. 6

У читаоници Библиотеке „Глигорије Возаревић“ одржана је промоција најновијег романа Давида Албахарија. Роман носи назив „Пијавице“.

Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова

„ПАЗОВАЧКЕ НОВИНЕ“
о библиотекарству 2005. године

ШИРЕЊЕ ПРЕМА ГУБЕРУ / Бранислав Малетић. – јануар,
бр.101-102, стр. 26

Месна библиотека у Голубинцима добила на поклон
прикључак за гасну мрежу, рачунар и књиге.

ПОНОВО И УВЕК САША / Весна Милетић. – Исто, стр.52

У Старој Пазови одржана промоција књиге интервјуа
Александра Саше Поповића, нашег рано преминулог
суграђанина.

ПАЗОВА У СЛИКАМА / З.М. /Зоран Милић/. – Исто, стр.
54

Представљање монографије сликара Бранка Орешчанина,
који се бави портретима знаменитих Пазовчана и пејзажима
свог завичаја- Срема.

ОБОГАЋЕН КЊИЖНИ ФОНД / З.Г.С., . – фебруар, бр.103,
стр. 44

Директор Библиотеке Ратко Чолаковић о томе како је
прошле године набављено четири хиљаде књига.

„СА ЕВОМ У РАЈ“ / З.Милић. – Исто, стр. 47

У Ст.Пазови представљен роман глумице и књижевнице
Еве Рас.

РЕЗЕРВИСТА БЕЗ РЕЗЕРВНЕ КОЖЕ / З.Милић. – март,
бр.104, стр. 26

Промоција књиге успомене Мартина Пребуђиле.

- ВРАЧАРСКО ПРЕПОЗНАВАЊЕ . – Исто, стр.27
Кратка белешка о промоцији романа библиотекара и књижевника Симе Поткоњака.
- ЈЕРОТИЋ МЕЂУ НОВОПАЗОВЧАНИМА / Зоран Милић. – април, бр. 105
Трибина о духовним питањима у Новој Пазови академика Владете Јеротића била је веома посећена.
- ПОЧЕТАК БУНЕ ПРОТИВ ДАХИЈА / Зоран Милић. – мај, бр.106, стр. 34
Изложба слика и промоција монографије сликара Драгана Стојкова у Галерији Центра за културу у Ст.Пазови.
- НЕКИ НОВИ „ГЛОСАТОРИ“ / Зоран Милић. – Исто, стр. 35
О занимљивој изложби библиотекарке Наташе Филип и књигама које носе „потпис“ несавесних читалаца.
- ШАФАРИКУ ЗА ФАЛУ И ЧАСТ / Ј., – јун-јул, бр. 107-108, стр. 93
Одржан научни скуп посвећен П.Ј.Шафарику, уз учешће еминентних познавалаца историје српске књижевности 19. века.
- „СТАРА ПАЗОВА И СВЕШТЕНЦИ“ / З.Милић. – септембар, бр. 110, стр.27
Промоција занимљиве књиге хроничара и новинарке Катарине Вереш.
- ПОЧАСНИ ПЛОТУН ЗА ЖИВОГ / Ј.В. /Јован Вуковић/. – Исто, стр.58
О страственом читачу књига из историје Ђури Рађеновићу из Нове Пазове.
- „АКО ЈЕ ТО ЉУБАВ“ / З.Милић. – октобар, бр. 111, стр. 18
Промоција књиге приповедака Михајла Пантића, добитника Андрићеве награде.

- ПРВИ СРПСКИ РАТ ПЛАКАТИМА / З.Милић. – Исто, стр. 57
Изложба политичких плаката библиотекара народне библиотеке Србије Дејана Вукићевића, о којој је говорио књижевник Анђелко Ердељанин.
- „ДАР И ДВОР“ БРАНКА КОНАТАРА / П.Н., – Исто, стр. 60
О промоцији књиге песама овог аутора.
- „БУЂЕЊЕ“ ЈЕЛЕНЕ ПУХАЧ . – Исто, стр. 65
Библиотека у Ст.Пазови организатор промоције збирке песама младе ауторке.

„ПАЗОВАЧКА РЕВИЈА“

о библиотекарству у 2005. години

- КЊИГЕ НА РАДОСТ ЧИТАЛАЦА. – јун, бр.1, стр. 43
Библиотеке у Белегишу и Сурдуку свечано примиле поклон од две хиљаде књига у акцији „Књига солидарности“ Радио-Београда

РАДНИЦИ У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА
У 2005. ГОДИНИ

БИБЛИОТЕКА " ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРЕВИЋ " СРЕМСКА
МИТРОВИЦА

1. Живка Матић, библиотекар - управник
2. Весна Петровић, библиотекар саветник
3. Снежана Лађиновић, виши библиотекар
4. Мирјана Пејновић, библиотекар
5. Даница Кулиџан, библиотекар до 26. фебруара 2005.
6. Драгана Нешковић, библиотекар
7. Ружица Станковић, библиотекар
8. Душанка Милорадић, библиотекар
9. Милијана Барјактаревећ, библиотекар
10. Весна Спасојевић, библиотекар
11. Моравка Тодић, библиотекар
12. Кристина Жалац, библиотекар
13. Борка Беуковић Ћосић, библиотекар
14. Данијела Рикић, библиотекар
15. Љубица Васиљевић, самостални виши књижничар - до
1. августа 2005.
16. Бранислав Радивојевић, књижничар
17. Светислав Радосављевић, књижничар
18. Бисерка Хајдуковић, самостални књижничар
19. Марија Дражић, књижничар
20. Евица Домазет, самостални књижничар
21. Андреја Врањеш, књижничар
22. Снежана Тинтаровић, књижничар
23. Милица Милошевић, књижничар
24. Злата Теодосић, књиговођа
25. Гордана Васелек, секретар-благајник

26. Катица Милинковић, спремачица-курир
27. Смиљка Радишевић, спремачица до 1. маја 2005.
28. Драгана Пејаковић, спремачица

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ" ИНЂИЈА

1. Весна Степановић, виши библиотекар-директор
2. Лепосава Радојевић, библиотекар
3. Бранко Ђургуз, библиотекар
4. Радмила Марковић, библиотекар
5. Радмила Дражић, библиотекар
6. Љиљана Веселиновић, библиотекар
7. Гордана Биљетина, самостални виши књижничар
8. Предраг Божић, виши књижничар
9. Бранислава Тојић, виши књижничар
10. Милена Тешић, књижничар
11. Смиљана Гагић, књижничар
12. Мирјана Соколовић, књижничар
13. Јелена Биљетина, књижничар
14. Јасмина Живковић, књижничар
15. Милена Тешић, књижничар
16. Надежда Девић, књижничар
17. Зорица Кнежевић, књиговођа
18. Јадранка Миленковић, курир-спремачица

СРПСКА ЧИТАОНИЦА ИРИГ ИРИГ

1. Весна Ћосић, директор
5. Драгослав Илкић, библиотекар
6. Ержебет Вукмановић, самостални књижничар
7. Наталија Влаховић, књижничар
8. Бранислав Јовичић, самостални књижничар
9. Нада Недић, административни радник

10. Душанка Кекић, спремачица-курир

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ПЕЋИНЦИ

1. Биљана Јеремић, самостални књижничар- в.д. директора
2. Славица Живић, библиотекар
3. Миланка Андрејић, књижничар
4. Драган Филиповић, књижничар

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА РУМА

1. Мика Симић, библиотекар- директор
2. Милан Зељак, библиотекар
3. Мирјана Виоглавин, библиотекар
4. Невенка Мрђа, библиотекар
5. Стеван Ковачевић, библиотекар
6. Милена Освалд, књижничар
7. Нада Васић-Косановић, књижничар
8. Мира Јуришић, књижничар
9. Драган Јанковић, књижничар
10. Бранко Мркшић, админ.радник
11. Милка Јовановић, помоћни радник

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ" СТАРА ПАЗОВА

1. Ратко Чолаковић, библиотекар саветник - директор
2. Златко Пашко, виши библиотекар
3. Богдана Маринковић Гајин, библиотекар
4. Наташа Филип, библиотекар
5. Оља Радојковић, виши књижничар
6. Златија Марковић, виши књижничар
7. Јелена Четник, књижничар
8. Татјана Павићевић, књижничар
9. Драгана Живковић, књижничар

10. Олгица Суботић, књижничар
11. Марија Хлебјан, књижничар
12. Наташа Поткоњак, књижничар
13. Ана Николин, књижничар
14. Славица Босанчић, књижничар
15. Радмила Васић, књижничар
16. Љиљана Туран, књижничар
17. Евица Нинковић, књижничар
18. Александар Градић, књижничар
19. Драгана Живковић, књижничар
20. Светлана Парезановић, секретар - благајник
21. Биљана Црвеначки, шеф рачуноводства
22. Душанка Котараш, спремачица
23. Марија Кесер, спремачица - курир

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „СИМЕОН ПИШЧЕВИЋ“
ШИД

1. Славица Варничкић, самостални виши књижничар – директор
2. Горана Шкробот, библиотекар
3. Јадранка Бајуновић, виши књижничар
4. Биљана Жеравић, књижничар
5. Надежда Цветковић, књижничар

43412